ШУ АЗИЗ ВАТАН — БАРЧАМИЗНИКИ! ЎЗБЕКИСТОН

ИШОНЧ

Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерациясининг газетаси • 5 апрель 1996 йил, жума • № 27 (274)

Иқтисодиёт хабарлари

ЯНГИ ТЕХНИКАЛАР

Қизилқумнинг битмас-туганмас бойликлари Ватанимиз, халқимиз манфаатларига химат қилмоқда. Айниқса, Мурунтов фойдали қазилма бойликларини ўзлаштириш ишлари ҳам самарали, ҳам сифатли тарзда давом этаётир. Эндиликда ер ости бойликларини қазиб олиш ускуналарини таъмирлаш, янгилари билан алмаштириш ишларига кўпгина чет эл етакчи фирмалари ҳам жалб этилган. Бу ерда «Катерпеллер», «Камаку», «Юклад» сингари машҳур чет эл фирмаларида ишлаб чиқарилган янги техника ва технологиялар иш олиб боряпти. Америка, Япония, Швеция, Канада фирмаларидан ташқари Германиянинг кончилик техникалари ишлаб чиқариш фирмаси билан ҳам алоқалар ўрнатилди.

«КАТ» фирмасида тайёрланган тоғ жинсларинии қазиб олиб, юкловчи техника Мурунтов конида юксак самара билан ишлаяпти. Фирманинг Женева бўлими вакили Раймон Блошар касб ўргатувчи-инструктор сифатида ўнлаб кишиларга операторликнинг сир-асрорларини ўргатишга улгуради. Шундай қилиб жаҳондаги етакчи «КАТ» фирмасининг техникалари ўзбек кончиларига қўл келмоқда.

А.ҲАСАНОВ,
Навоий вилояти

ЗОМИНДА СУПЕРМАРКЕТ

Аҳолини саноат ва озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлашда супермаркетлар муҳим ўрин тутмоқда. Шу эҳтиёждан келиб чиқиб Зомин тумани марказида янги супермаркет очилди. «Нилуфар» номли ушбу супермаркетга тадбиркор А.Орипов раҳбарлик қилмоқда. Савдо расталарини кўрган кишининг кўзи қувнайди. Расталарни 700 хилдаги маҳсулот безаб турибди. Уларнинг 70 фоизи озиқ-овқат маҳсулотларидир.

Супермаркет жамоаси бир кунда зоминликларга 30-40 минг сўмлик маҳсулот сотмоқда.Айни кунларда улар Покистон, Туркия, Эрон каби давлатлар билан алоқа боғлашмоқда. Чет эллардан мол олиб келингач ва ички имкониятлар ишга солингач кундалик савдо пули кескин кўпаяди.

«Нилуфар»нинг озиқ-овқат маҳслотлари бўлимига ишбилармон Бозорбой Хўжакелдиев, саноат моллари бўлимига Нигора Шодмонова раҳбарлик қилмоқда. Бу тадбиркор савдо ходимлари аҳоли талабини ўрганиб, ўша маҳсулотларни жойлардан олиб келишни, сўнгра уларни сотувга чиқаришни йўлга қўймоқдалар.

Алибой ЭРГАШЕВ,
«Ишонч» мухбири

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ИШЛАБ ЧИҚАРИШИНИ ДАВЛАТ ЙЎЛИ БИЛАН ҚЎЛЛАБ-ҚУВВАТЛАШ ЧОРА-ТАДБИРЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришида ислоҳотларни чуқурлаштириш, бу соҳанинг моддий базаси ва молиявий аҳволини мустаҳкамлаш ҳамда қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштирувчиларни рағбатлантириш, аграр сиёсатнинг устувор вазифаларини амалга ошириш учун шарт-шароит яратиш мақсадида:

1. Белгилаб қўйилсинки:

— мулк пайларини жорий қилиш ҳамда меҳнатни уюштириш ва рағбатлантиришни такомиллаштириш асосида қишлоқ хўжалик корхоналарини қайтадан ташкил этиш;

— бозорга хос ёрдамчи тармоқларни шакллантириш;

— таркибий ўзгаришларни амалга ошириш;

— пировард натижада қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг самарадорлигини ошириш — қишлоқ хўжалигини ислоҳ қилишнинг устувор вазифаларидир.

2. Машина-трактор парклари қишлоқ хўжалик корхоналарининг буюртмаларига мувофиқ бажарган ишлари учун уч йилгача қўшимча қиймат солиғини тўлашдан озод қилинсин.

Мазкур имтиёзлар натижасида олинган маблағдан қишлоқ хўжалик маҳсулотларини етиштирувчиларнинг буюртмаларига мувофиқ бажариладиган дала ишлари нархи ва тарифларини арзонлаштириш учун фойдаланилсин.

3. Қишлоқ хўжалик маҳсулотларини етиштирувчиларга қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш эҳтиёжлари учун етказиб бериладиган минерал ўғитлар ва ёнилғи-мойлаш материалларига қўшимча қиймат солиғи белгиланмасин.

Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги бир ой муддатда Қишлоқ хўжалик вазирлиги, «Ўзмевасабзавотузумсаноат» уюшмаси, «Ўзбекнефтгаз» миллий компанияси, «Ўзкимёсаноат» корхоналари уюшмаси ва «Ўзагрокимёсервис» давлат акционерлик уюшмаси билан биргаликда мазкур имтиёзларни амалга ошириш низоми ва тартибини ишлаб чиқиб, тасдиқ учун Вазирлар Маҳкамасига тақдим этсин.

4. Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги янги ташкил этиладиган машина-трактор паркларига замонавий қишлоқ хўжалик техникасини сотиб олиш ва янгилаш учун зарур оборот маблағи ажратсин.

«Ўзқишлоқхўжаликтаъминоттаъмир» кооператив давлат қўмитаси, «Ўзқишлоқхўжаликмаш-холдинг» компанияси, Қишлоқ хўжалик вазирлиги 1996-1997 йилларда қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштирувчиларга зарур бўлган қишлоқ хўжалик техникаси ва уларнинг эҳтиёт қисмларини ишлаб чиқаришни ташкил этишни кўзда тутадиган шартномалар тузсин. Бу буюртмалар зарур молиявий ва моддий воситалар билан таъминлансин.

5. Зарарига ишлаётган қишлоқ хўжалик корхоналарининг банк ссудалари бўйича тўлайдиган устама фоизлари чегириб ташлансин.

6. Кам рентабелли қишлоқ хўжалик корхоналари томонидан олинган кредитларга устама фоизларни тўлаш 2000 йилнинг 1 январигача кечиктирилсин.

7. Зарарига ишлаётган ва кам рентабелли қишлоқ хўжалик корхоналарининг банк ссудалари бўйича вақтида тўланмаган қарзлари 2000 йилнинг 1 январигача кечиктирилиб, бу қарзлар бўйича устама фоизлар ёзиш тўхтатилсин;

Польшадан картошка сотиб олиш учун «Ўзмевасабзавотузумсаноат» уюшмасига ажратилган кредит учун тўловлар 1997 йил 1 январигача кечиктирилсин.

8. Қуйидагиларга, яъни:

«Ўзпахтасаноатсотиш» давлат акционерлик жамиятига, «Ўзмевасабзавотузумсаноат» уюшмасига, «Ўздонмаҳсулот» давлат акционерлик компаниясига 1996 йил ҳосилига бўнак (аванс) бериш ва топширилган маҳсулот учун ҳисоб-китоб қилишга;

«Ўзмевасабзавотузумсаноат» уюшмасига зарур миқдордаги уруғлик картошкани харид қилишга;

пилла етиштириш ҳамда чўл ва ярим саҳро яйловларида жойлашган қоракўлчиликка бўнак бериш учун йўналтирилган кредитлар.

9. Белгилаб қўйилсинки, мазкур имтиёзларни амалга оширишдан олинадиган маблағ асосан қишлоқ хўжалик техникаси ва минерал ўғитлар сотиб олиш учун фойдаланилади.

10. Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари Р.А.Гиниятуллин, Қишлоқ хўжалик вазирлиги, «Ўзкимёсаноат» корхоналари уюшмаси бир ой муддат ичида Қишлоқ хўжалик вазирлигига қарашли «Ўзагрокимёсервис» базасида «Ўзкимёсаноат» уюшмаси таркибига кирадиган қишлоқ хўжалик маҳсулотларини етиштирувчиларга хизмат кўрсатувчи давлат акционерлик бирлашмаси тузиш тўғрисида таклиф киритсинлар.

11. Қишлоқ хўжалик вазирлиги, Ўзбекистон Қишлоқ хўжалик фанлари академияси, Ўзбекистон «Геологияеркадастри» Истиқболни белгилаш ва статистика давлат қўмитаси, Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги билан биргаликда 1996 йил 1 августига қадар балл-бонитед бўйича ўтказилган баҳолар асосида қишлоқ хўжалик зоналарини белгилаб, шу зоналар бўйича ер солиғининг табақалаштирилган ставкаларини қайта кўриб чиқсин.

12.Вазирлар Маҳкамаси, Молия вазирлиги, Марказий банк, Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси, Ўзбекистон Қишлоқ хўжалик фанлари академияси, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ҳокимликлари барча манфаатдор идора ва ташкилотлар билан биргаликда 1996 йил 1 июлга қадар 2000 йилгача қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини ривожлантиришнинг комплекс дастурини ишлаб чиқиб, тасдиқласинлар, унда:

— ҳосилдорликни ошириш ҳисобига дон, пахта, озуқа экинлари етиштиришни кўпайтириш;

— ишлаб чиқаришни ташкил этиш ва меҳнатни рағбатлантиришнинг замонавий тизимларини жорий этиш;

— қишлоқ жойларда ёрдамчи бозор тармоқларини барпо этиш;

— қишлоқ хўжалигини сифатли қишлоқ хўжалик техникаси, минерал ўғитлар, экинларни ҳимоя қилишнинг кимёвий воситалари билан таъминлаш устувор вазифалар сифатида алоҳида ажратиб кўрсатилсин.

13. «Ўзқишлоқхўжаликмаш-холдинг», «Ўзқишлоқхўжаликтаъминоттаъмир» компаниялари Қишлоқ хўжалик вазирлиги, Ташқи иқтисодий алоқалар вазирлиги, «Ўзмевасабзавотузумсаноат», Истиқболни белгилаш ва статистика давлат қўмитаси, Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси, Ўзбекистон Қишлоқ хўжалик фанлари академияси ҳамда бошқа манфаатдор идора ва ташкилотлар билан биргаликда:

— республикада қишлоқ хўжалик машиналари, механизмлар ва бутловчи буюмлар ишлаб чиқаришни ташкил этиш;

— хорижий сармояларни жалб этган ҳолда қўшма корхоналар тузиш;

— икки ой муддат ичида барча қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштирувчилар учун қишлоқ хўжалик техникаси ва ускуналарини таъмирлаш ва уларга сервис хизмати кўрсатадиган хизматни ташкил этиш бўйича 2000 йилгача мўлжалланган дастурни ишлаб чиқиб, тасдиқлаш учун Вазирлар Маҳкамасига тақдим этсин.

14. Қишлоқ хўжалик вазирлиги, Ўзбекистон Қишлоқ хўжалик фанлари академияси Меҳнат вазирлиги, Истиқболни белгилаш ва статистика давлат қўмитаси, Молия вазирлиги ҳамда бошқа манфаатдор вазирлик, идора ва ташкилотлар билан биргаликда 1996 йил 1 ноябрга қадар ҳайдаладиган ҳар гектар ерга тўғри келадиган қишлоқ хўжалик ходимларининг энг кўп сони меъёрларини, шунингдек, республика минтақалари бўйича қишлоқ хўжалик экинларининг асосий турларига моддий-хомашё сарфлари меъёрларини ишлаб чиқиб, Вазирлар Маҳкамасига тақдим этсинлар.

15. Адлия вазирлиги 10 кун муддат ичида Ўзбекистон Республикасининг амалдаги қонунларига ушбу Фармондан келиб чиқадиган қўшимча ва ўзгаришлар киритиш тўғрисидаги таклифларни Вазирлар Маҳкамасига тақдим этсин.

16. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси бир ҳафта муддат ичида ушбу Фармонни амалга ошириш юзасидан қарор қабул қилсин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти
И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1996 йил 3 апрель.

7 апрель — геологлар куни

Республика геологлари анъанавий касб байрамларини кўтаринки руҳда кутиб олишмоқда. Самарқанддаги маъдан излаш ва топиш экспедицияси жамоаси мамлакатимиз иқтисодини юксалтиришга муносиб улушларини қўшиб келишаётир.

Суратда: Зармитан геолог-кончилари.

Тоҳир НОРҚУЛОВ сурати.

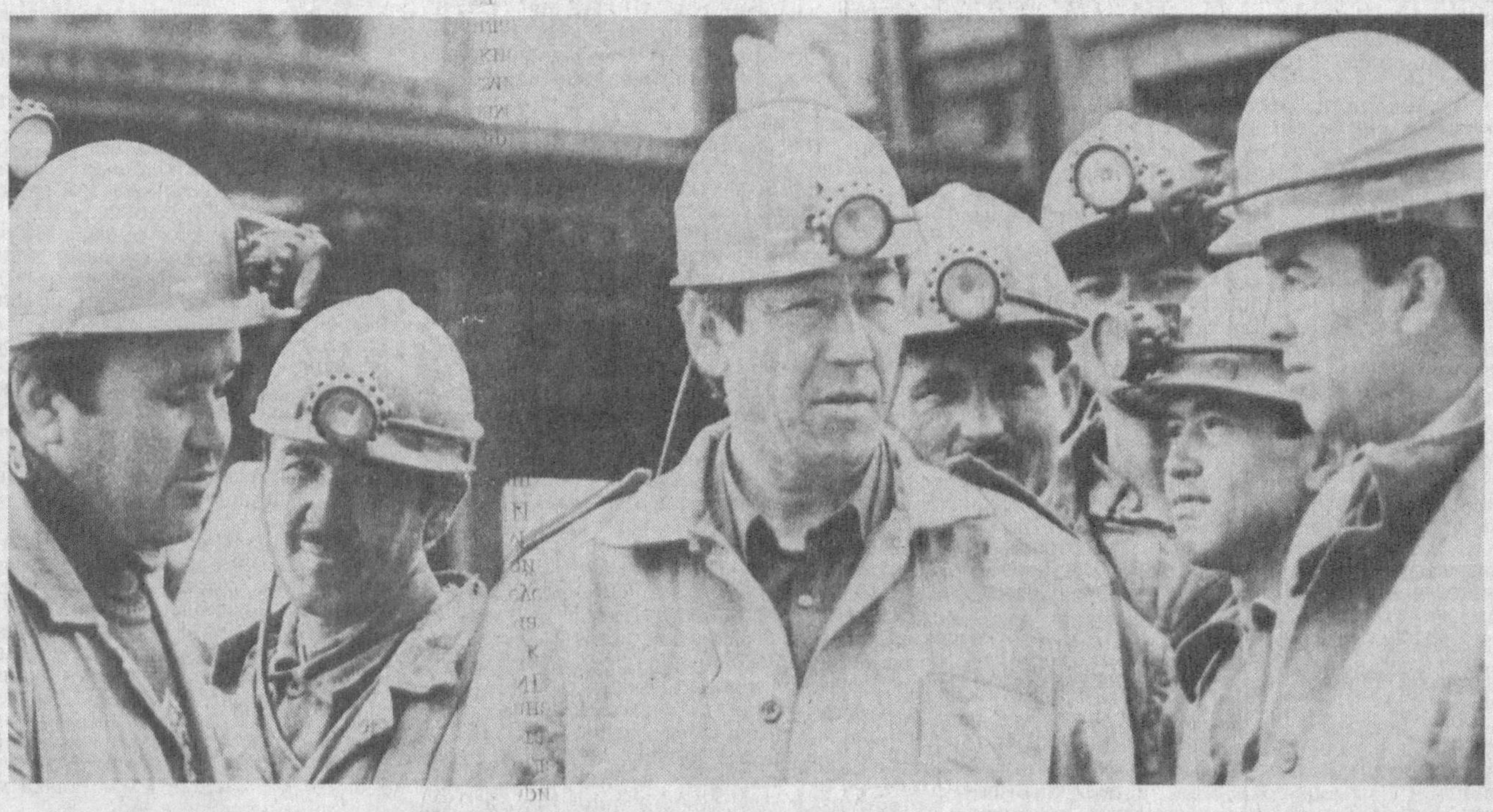

ИСРОИЛДАН ИНСОНПАРВАРЛИК ЁРДАМ

«Ўзбекистон ҳаво йўллари» авиакомпанияси тайёраси Исроилдан Тошкентга инсонпарварлик ёрдами олиб келди. 20.000 АҚШ доллари миқдоридаги бир тонналик бу дори-дармонлар «Вижн Интернешнл» офтальмологик клиникасига мўлжаллангандир. 26 номдаги ана шу дори-дармонлар орасида кардиологик препаратлар, антибиотиклар, боғлаш ва жарроҳлик буюмлари, шунингдек офтальмологик дорилар ҳам бор.

Дори-дармонларнинг ҳаммаси Исроил Соғлиқни сақлаш вазирлиги томонидан тақдим этилди. Исроил давлати ўлкамизда «Вижн Интернешнл» саховатпарвар шифохонаси очилгандан бери у билан фаол ҳамкорлик қилмоқда ва ёрдам кўрсатмоқда.

1995 йилнинг июль-август ойларида исроиллик таниқли офтальмолог доктор Шмуэль Левингер Исроил Ташқи ишлар вазирлиги ҳузуридаги халқаро ҳамкорлик маркази — «Машав» йўли билан Тошкентда ишлаган эди. Ўзбекистонлик офтальмолог шифокорлар учун маърузалар ўқиган ва 30 та мураккаб операция ўтказган эди. Натижада беморларнинг кўриш қобилияти қайта тикланганди. Апрель ойи охирларида доктор Левингер ўзининг саховатпарварлик ишини давом эттириш учун яна Ўзбекистонга келади.

ҲАМКОРЛИК ОРҚАЛИ БИЛИМ ВА ТАЖРИБА САРИ

Ўзбекистон суверен давлат сифатида ўз мустақиллигини мустаҳкамлаб, жаҳон ҳамжамиятидан муносиб ўрин эгаллашга интилмоқда. Турли хил халқаро ташкилотлар ишида фаол қатнашиш бунда муҳим аҳамиятга эга. Шундагина мазкур ташкилотлар Ўзбекистон белгилаган ижтимоий-иқтисодий ўзгаришларнинг амалга оширилишига самарали кўмаклашишлари, кредитлар олишда, бевосита хорижий сармояларни жалб этишда ҳамда республиканинг чет эл бозорларига чиқишини жадаллаштиришда яқиндан ёрдам беришлари мумкин.

Кейинги ўн йилликлар мобайнида БМТ га қарашли турли ташкилотлар раҳбарлигида халқаро ҳамжамият фаол ривожланиб борди ва у турли соҳалардаги самарали ва ўзаро манфаатли ҳамкорликка оид улкан тажрибани умумлаштирди. Бу тажрибадан бир қатор ривожланаётган мамлакатлар зўр муваффақият билан фойдаландилар.

1993 йил февралида Ўзбекистонда иш бошлаган Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Ваколатхонаси ҳозирги пайтда у бир қанча ихтисослаштирилган муассасаларни бирлаштириб турибди. БМТнинг Ривожланиш дастури (UNDP), Саноат тараққиёти дастури (ЮНИДО), Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти (ЖССТ), БМТ Аҳоли фонди, БМТ фан, таълим ва маданият ишлари ташкилоти (ЮНЕСКО) ва бошқалар шулар жумласига киради.

Шундай қилиб, Ўзбекистоннинг БМТ билан ҳамкорлиги тобора кучайиб ва кенгайиб бораётир. Бу ҳамкорлик иқтисодий, ижтимоий, таълим, соғлиқни сақлаш, маданиятни қайта тиклаш ва бошқа жуда кўп соҳаларни ўз ичига олади. Ўзбекистоннинг БМТга қарашли аниқ лойиҳалар ва дастурларни амалга ошириш борасидаги асосий диққат-эътибори миллий ҳамда минтақавий муаммоларни ҳал қилишда давлатларнинг куч-ғайратини мувофиқлаштириш ва кооперациялашга йўналтирилгандир.

Мухбиримиз Фарҳод РАСУЛОВ БМТнинг Ўзбекистондаги ваколатхонасининг лойиҳалар ва дастурлар бўйича маслаҳатчиси, техника фанлари доктори, профессор Анвар АШРАБОВ билан учрашди. Суҳбатда гап асосан Ўзбекистонга кўрсатилаётган техникавий ёрдам тўғрисида борди.

— БМТ лойиҳалари доирасида чет эл тажрибасини қўллаш жараёни қай тариқа амалга оширилмоқда?

— Республикамизда рўй бераётган туб ижтимоий-иқтисодий ўзгаришларнинг мураккаблиги ва катта имкониятлари кўзга ташланиб турибди. Шу сабабли Ўзбекистон ҳукумати UNDPга мурожаат этиб, техник ресурсларни олишни, баъзи хорижий мамлакатларда тўпланган тажриба ва кўникмаларга эга бўлишни, шунингдек йирик халқаро ташкилотлар ва БМТнинг ихтисослаштирилган муассасалари тўплаган бой тажрибани баҳам кўришни енгиллаштиришда ёрдам беришни илтимос қилди. Бу хил ёрдам жумладан, БМТ экспертлари ва маслаҳатчиларининг маслаҳат хизмати йўли билан амалга оширилиши мумкин. Улар қисқа муддатда (2—3 ой ичида) ва узоқ муддатда (2 йилга қадар) ўз билим ва тажрибаларини ихтиёрий равишда баҳам кўрадилар.

Мазкур маслаҳатчилар кенг миқёсда халқаро нуфузга эга бўлиб, ўз касби бўйича турли мамлакатларда ўн йиллаб ишлаб келган йирик мутахассислар ҳисобланадилар. Улар одатда машҳур олимлар, менежерлар, йирик банклар, компаниялар ва корпорацияларнинг маслаҳатчилари, жаҳондаги турли мамлакатлар савдо-сотиқ муассасаларининг, давлат ташкилотлари ва давлат таркибига кирмайдиган ташкилотларининг вакиллари саналади. 1993 йил ўрталарида UNDPнинг молиявий ва ташкилий кўмаги билан республика ҳукуматига маслаҳат ёрдами бериш хусусида биргаликда беш йиллик лойиҳа ишлаб чиқилди. Бунда БМТнинг СТАС, ТОКТЕН, ЮНИСТАР ва БМТ кўнгиллилари машҳур лойиҳаларига асосий умид боғланди. Бугунги кунга келиб республиканинг турли вазирликлари, идоралари ва университетларида ўнлаб маслаҳатчилар эксперт ва техник маслаҳатчи сифатида ишлаб кетишди ва ишламоқдалар. Улар хорижий шериклар билан ҳамкорликни йўлга қўйишда ёрдамлашмоқдалар, республикада амалга оширилаётган турли ўзгаришлар, янги кўмакчи тармоқларни яратиш бўйича техник ёрдамни таъминламоқдалар, турли семинарлар ва маърузаларни, ўзбекистонлик мутахассисларнинг ишлар билан танишиш юзасидан чет элларга сафарини уюштирмоқдалар.

— Анвар Ашрабович, юқорида тилга олинган дастурлар ҳақида батафсилроқ гапириб берсангиз.

— Қисқа муддатли маслаҳат бериш хизмати, яъни СТАС дастури бўйича БМТ ихтисослаштирилган муассасалари ҳамда агентликларининг экспертларидан фойдаланилади. Бу экспертлар тегишли стратегияни, ривожланиш окнцепцияси ва дастурини ишлаб чиқишда ҳукуматга ёрдам кўрсатадилар, шунингдек UNDP фалиятини республикада қўллаб-қувватлайдилар. БМТ кўнгиллилари дастури турли мамлакатларнинг юқори малакали, кўнгилли мутахассисларининг хизмат кўрсатишини назарда тутади. Турли ёшдаги бу мутахассислар ўзларини қабул қилаётган мамлакатда ривожланишнинг аниқ ва махсус масалаларини ҳал этиш учун узоқ муддат давомида хизмат қиладилар. UNDP уларни излаб топиш ва рекрутликка олиш билан шуғулланади. ТОКТЕН дастури эса «ақли расо кишиларнинг бошқа юртларга кетиб қолиш» муаммосини ҳал қилиш ҳамда чет элларда ўрнашиб қолган, ўз тажрибаси, билими ва имкониятларини ўзи туғилиб ўсган юртга бағишлашни истовчи ва турли аволдларга мансуб мутахассисларни республикага жалб этишга йўналтирилгандир. UNDP республикадаги тегишли ташкилотлар билан ҳамкорликда ана шундай экспатриантларни қидириб топади.

Савдр-сотиқ ишлари билан шуғулланадиган давлат корхоналари ҳамда хусусий корхоналарни қўллаб-қувватлаш бўйича ЮНИСТАР дастури ёрдамида биз маслаҳат ёрдамини уюштирамиз. Бунинг учун етакчи экспертлар ва менежерлар таклиф қилинади. Улар муайян корхоналар олдида кўндаланг бўлиб турган, шу корхоналарнинг ички ва ташқи бозорга тезроқ, самарали чиқишига ҳалақит бераётган муаммоларни ҳал қилишга кўмаклашадилар. Ушбу дастурнинг ТОКТЕН дастуридан асосий фарқи шуки, бунда халқаро экспертлар БМТнинг турли муассасаларидаги хилма-хил манбалардан ишлаб чиқариш ва тижорат шўъбаларида ишлаш учун жалб қилинади.

(Давоми 3-бетда)

ЁРҚИН ЙЎЛДАН ОРҚАГА ҚАЙТМАЙМИЗ!

Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси Кенгаши Раёсатининг баёноти

Мамлакатимиз, халқимиз мустақиллик йўлини танлаганига эндигина тўрт ярим йил бўлди. Тарих учун лаҳзага тенг бўлган бу давр ўзбекистонликлар учун ғоят салмоқли бўлиб, тараққиётимиз тарихига олтин ҳарфлар билан ёзилишига шубҳа йўқ. Шу кичик фурсатда мамлакатимизнинг ҳар бир фуқароси эркин меҳнат, ҳур нафас олишнинг, ўз халқи, ўз юрти учун меҳнат қилишнинг ҳаётбахш натижаларини ўз кўзи билан кўриб турибди. Мазкур натижалар ҳеч шубҳасиз қалбларимизда ғурур, келажакка қатъий ишонч туйғуларини жўш урдиради.

Босиб ўтилган қисқа йўлимизни кичкинагина сарҳисоб қилишнинг ўзи қанчалар мароқли! Мустақиллик туфайлигина қўлга киритган неъматларнинг ҳаммасини бир йўла санаш қийин. Аммо уларнинг энг муҳимларини эслаш ўринли деб ўйлаймиз. Аввало Ўзбекистон жаҳон ҳамжамиятининг тенг ҳуқуқли аъзоси бўлиб қолди. 150 дан ортиқ мамлакат унинг салоҳиятини эътироф этди. Давлатимиз байроғи Бирлашган Миллатлар Ташкилотида ҳилпираб турибди. Дунёнинг етакчи мамлакатлари билан сиёсий, иқтисодий, маданий соҳаларда кенг кўламли дўстлик ва ҳамкорлик алоқаларимиз тобора ривожланмоқда. Ўтган йиллар мобайнида Президентимиз Ислом Каримов раҳбарлигида ҳаётнинг барча соҳаларида амалга оширилаётган туб ислоҳотлар туфайли тараққиётнинг ойдин йўлига чиқиб олдик. Мамлакатимиз ёқилғи-энергетика мажмуида олдинга қараб жуда катта қадамлар қўйди. Эндиликда Ўзбекистон нефть мустақиллигини қўлга киритди деб баралла айта оламиз. Ҳадемай дон мустақиллигига эришиш арафасида турибмиз. Марказий Осиёда биринчи бўлиб миллий автомобилсозлик саноатига эга бўлдик. Мамлакатимиз қолоқ хом ашё ўлкасидан илғор замонавий техника ва технологияга асосланган ва тез суръатлар билан ривож топаётган индустриал давлатга айланиб бормоқда.

Энг муҳими, мустақиллик туфайли халқимиз ижтимоий-иқтисодий ва маънавий ҳаётини тубдан яхшилаш давлатимизнинг бош сиёсати бўлиб қолди. Инсонга ғамхўрлик, халқ саломатлигини мустаҳкамлаш, унинг барча эҳтиёжларини қондира бориш учун кураш ҳаётимизнинг асосий тамойилига айланди. Биргина ичимлик сув ва газ билан аҳолини таъминлаш соҳасида собиқ Иттифоқ шароитида ўнлаб йилларда амалга ошириладиган ишлар қилинди. Бу соҳадаги ҳозирги суръатлар ҳеч қачон бўлмаганлиги ҳаммамизга аён.

Мустақиллик туфайлигина халқимизнинг барча табақалари манфаати, талаб-эҳтиёжларини ҳисобга олиб иш кўриш мумкин бўлиб қолди. Аҳолининг ёрдамга муҳтож қисми- қариялар, болалар, аёллар, ногиронлар, серфарзанд оилалар давлатимизнинг пушти-паноҳида. Уларни ижтимоий ҳимоялаш, турмуш даражаларининг пасайиб кетишига йўл қўймаслик давлат сиёсатининг муҳим қисмини ташкил этади.

Тарихимизда илк бор мамлакат аҳолисининг табиий ўсиб бориши, ишлаб чиқаришнинг такомиллашуви билан пайдо бўладиган ишчи кучларини иш жойлари билан таъминлашнинг стратегик режалари ишлаб чиқилиши умумдавлат ишига айланди. Айниқса, қишлоқ хўжалигида завонавий технологиялар, юксак унумли меҳнатни жорий этиш орқали тармоқда банд бўлганларнинг 60-70 фоизини кўримсиз оғир қўл меҳнатидан ҳалос қилиб, уларни илғор замонавий саноат ишлаб чиқариши, хизмат кўрсатиш соҳаларига ўтказиш бўйича катта кўламли тадбир амалга оширишга киришилганлиги мамлакатимизни ривожланган давлатлар қаторига олиб чиқибгина қолмай, унинг демократик, инсонпарварлик моҳиятини ҳам кенг намойиш этади.

Мустақиллигимизнинг яна бир ажойиб меваси-ёшларимиз олдида очилган кенг имконият ва истиқболлардир. Эндиликда улар ўз қизиқишлари ва иқтидорларига мос равишда билим олиш, ишлаш ва малака оширишнинг реал имкониятларига эга бўлдилар. Иқтидорли йигит ва қизларимиз дунёнинг энг ривожланган мамлакатлари олий ўқув юртларида таҳсил олмоқдалар, билим чўққиларини эгалламоқдалар. Энг замонавий ишлаб чиқаришга эга бўлган мамлакатлар корхоналарида ёшларимиз касб-ҳунар ўрганаётганлари, малакаларини ошириб келаётганларининг гувоҳи бўлиб турибмиз.

Биз қисқача санаб ўтган ва мустақил тараққиёт туфайлигина эришган неъматлар салоҳиятини меҳнат аҳли, уларнинг кўп миллионли уюшган ташкилоти - касаба уюшмалари фаоллари яхши тушунадилар. Буларни қўлга киритиш йўлида юртбошимиз Ислом Каримов ва унинг раҳбарлигидаги ҳукуматнинг қилаётган катта меҳнатлари, юритаётган оқилона сиёсатлари, жасур ва дадил ҳаракатлари ҳал қилувчи рол ўйнаётгани ҳаммамизга аён. Шунинг учун ҳам Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси Раёсатига меҳнат жамоаларидан, касаба уюшма ташкилотларидан келаётган кўплаб хатларда мамлакатимиз раҳбари тутган йўли бутун халқимиз танлаган йўл эканлигини, халқимизни бу йўлдан қайтара оладиган, тарих ғилдирагини ортга айлантира оладиган куч йўқлигини қатъий изҳор этилмоқда.

Келаётган хатларнинг асосий мазмунини таърифлайдиган бўлсак, улар кейинги пайтларда Россияда ва бошқа баъзи ҳамдўстлик мамлакатларида турли шиорлар остида бир хил жаранглаётган ва маъноси эски Иттифоқни тиклаш ёки шунга ўхшаш сиёсий устқурмага асосланган давлат тузумини вужудга келтириш борасидаги уринишларга қатъий муносабат билдириш муҳим ўрин тутади. Бундай уринишлар тараққиёт ва фаровонлик йўлини танлаган халқлар мустақиллигига тажовуз қилишдан бошқа нарса эмас, дейилади уларда, Президентимиз ва халқимиз танлаган йўл - ҳақ йўл, ҳеч қандай куч бизни бу йўлдан қайтара олмайди!

Ҳамдўстликдаги ҳар бир мамлакат, халқ ўз тақдирини ўзи ҳал этиши керак. Шу нуқтаи-назардан улар ҳар қандай «иттифоқ»,»ҳамжамият»га бирлашишлари, «интеграцияни чуқурлаштириш»нинг янги-янги шаклларини ихтиро қилаверишлари мумкин. Лекин бизнинг халқимиз мустақил тараққиётнинг ўзи учун энг мақбул ва самарали йўлини танлаган экан, ўз истиқболини аниқ кўриб туриб, унга дадил интилаётган экан, унинг йўлига ғов бўлишга ҳеч кимнинг ҳаққи йўқ. Одамларимиз онгини турли ниқобларга ўралган ва улар эрки ёрқин истиқболидан маҳрум этадиган сафсаталар билан заҳарлаш инсофдан эмас.

Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси Кенгаши Раёсати, кўп миллионли энг оммавий ташкилот аъзолари умумий фикрини ифодалаб шуни баён қиладики, республикамизнинг кенг меҳнаткашлар оммаси, уларни ўз сафларида бирлаштирган касаба уюшмалари Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов раҳбарлигида халқимиз танлаган ва эндиликда жаҳон ҳамжамияти тан олаётган мустақил тараққиёт йўлини энг тўғри йўл деб биладилар ва шу йўлдан оғишмай бораверадилар, келажаги буюк демократик, инсонпарвар жамиятни барпо этиш учун кураш ҳар биримизнинг ва ҳаммамизнинг муқаддас бурчимиз деб биладилар.

Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси Кенгаши Раёсати йиғилишида қабул қилинган.

1996 йил 4 апрель.

МДҲ МАМЛАКАТЛАРИДА

Россияда президент сайловларига тайёргарлик ўзининг қизғин палласига кирди. Президент Б.Ельцин шу йил 16 июлда ўтказиладиган сайловларда овозга қўйиш учун расмий равишда Президентликка номзод сифатида рўйхатга олинган. Марказий сайлов комиссияси раиси Н.Рябов президентликка иккинчи номзод гувоҳномасини Б.Ельцинга топширди. Россия Компартияси раҳбари Г.Зюганов президентликка 1-номзод сифатида олдинроқ рўйхатга олинганди. Ҳозирча жамоат фикрини аниқлаш бўйича ўтказилган сўровларда Г.Зюганов олдинда. Бироқ Б.Ельцин шиддат билан унга етиб олмоқда. Яқинда ўтказилган шундай сўровларда қатнашганларнинг 20 фоизи Россия Президентини қўллаб-қувватлашини билдирган бўлса, унинг рақибини 25 фоиз сайловчилар ёқлаган.

***

Россия Президенти Б.Ельциннинг Чеченистонда тинчлик ўрнатиш бўйича ташаббусига қарамай, республиканинг турли ҳудудларида оғир жанглар давом этаётгани хусусида хабарлар келиб турибди. Сешанбадан чоршанбага ўтар кечаси Чеченистон жануби-ғарбидаги Салажи қишлоғи кучли ракеталар билан ўққа тутилган. Чечен жангчилари бунда федерал қўшинларни айбламоқда. Лекин Россиянинг Чеченистондаги экспедицион корпуси қўмондони ўз одамларининг бу ҳужумга алоқаси борлигини рад этмоқда. Республика жанубининг бошқа ҳудудларида ҳам отишмалар бўлиб турибди. Чечен айирмачиларининг раҳбари Ж.Дудаев федерал қўшинлар Чеченистондан тўлиқ олиб чиқиб кетилмагунча Россия билан музокаралар хусусида гап ҳам бўлиши мумкин эмас, деб баёнот берган.

***

Грузия Президенти Эдуард Шеварднадзе расмий ташриф билан Туркияга келди. Бу ерда у икки томонлама ҳамкорликни чуқурлаштириш масалаларини муҳокама қилмоқда. Жумладан, Озарбайжон нефтини Туркияга Грузия орқали етказиш имкониятлари кўриб чиқилиши, Туркия томонидан бериладиган янги кредит шартлари ҳам муҳокама этилиши мўлжалланган.

Етти иқлим нафаси

***

Белорус-Россия ҳамжамияти тўғрисидаги шартноманинг имзоланиши Минскда норозилик намойиши билан кутиб олинди. Белорус пойтахти кўчаларига 30 мингга яқин намойишчилар чиқишган. Улар сафи кўпайиб кетишининг олдини олиш мақсадида ОМОНчилар ва милиция шаҳарга кириш йўлларини тўсиб қўйган. Автобусларда шаҳарга келаётганларнинг ҳужжатлари текширилган. Ички ишлар вазирлиги ходимларининг баъзилари противогазлар кийиб олишганди. Шунга қарамай, минглаб одамлар оқими Марказий шохкўча бўйлаб бориб, кечга яқин уюштирилган митингда ўз норозиликларини изҳор этганлар.

ХОРИЖДА

Америка вакилларининг маълум қилишича, АҚШ савдо вазири Ф.Браун тушган самолёт билан алоқа йўқолиб қолган. Тахминларга кўра Босниянинг Тузла шаҳридан Дубровникка йўл олган самолёт йўлда ҳалокатга учраган. Пентагоннинг хабар қилишича, НАТО кучлари Хорватияда қидирув - қутқарув ишларини бошлаб юборишган. Айни пайтда «Боинг-737»самолёти Адриатика денгизига қулаб тушган бўлиши мумкин, деган хабар ҳам келган. Оқ уй матбуот котиби М.Маккари шундай ҳабар берган. Денгиз тубида самолёт парчалари топилган. Лекин улар Ф.Браун тушган самолётга тегишлими ёки йўқми - маълум эмас.

***

Европа иттифоқи Британия мол гўштини экспорт қилишини тақиқлаш тўғрисидаги қарори қорамолларнинг қутириш касаллигига қарши кураш режаси асосида қабул қилинганини тасдиқлади. Шу иттифоққа аъзо мамлакатлар қишлоқ хўжалик вазирларининг икки кунлик қизғин музокараларидан сўнг шу ҳақда хабар қилинди. Қабул қилинган режа бўйича Англияда қутуриш касали юққан 4 миллион 700 минг қорамол йўқ қилиниши керак. Бундан келадиган зарарнинг 70 фоизини Европа иттифоқи, қолган 30 фоизини эса Англиянинг ўзи қоплайди.

***

Германия ташқи ишлар вазири Клаус Кинкел ман этилган курд ишчи партиясининг ҳар қандай дўқ-пўписалари унинг террорчилик ҳаракатларига қарши курашини сусайтира олмайди, дея баёнот берди. Шу билан бирга, деб таъкидлади у, бундай дўқ-пўписаларга жиддий кўз билан қараш керак. Яқинда К.Кинкел уни ўлдириш билан таҳдид этувчи хат олган эди. Курд террорчиларидан худди шу мазмундаги хатни Канцлер Г.Колл ҳам олганди.

***

Шри Ланка ҳукумати қуролли кучлари мамлакат шимолида «Йўлбарс» айирмачи гуруҳининг 16 жангариларини йўқ қилганлар. Ҳарбий идора вакили шунингдек, исёнчилар билан жангларда икки аскар ҳалок бўлганини ҳам маълум қилди. Айни пайтда Коломбода олиб борилган қидирув ишлари давомида ўқ-дориларнинг йирик махфий омбори, шу жумладан кучли пластик бомбалар топилди. Январ ойида шундай бомбалардан бирининг портлаши натижасида Коломбо марказида 100 га яқин киши ҳалок бўлиб, 1,5 минг одам жароҳатланганди.

***

Жанубий Африка Республикасида Олий суд оқ танли экстеремистлардан 5 кишини 26 йиллик қамоқ жазосига ҳукм қилди. Улар Претория ва Иоганнесбургда содир этилган тўрт портлашни уюштирганликлари учун шундай жазога тортилди.

«ЎЗБЕКИСТОН МЕТАЛЛУРГИЯ КОМБИНАТИ» ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИНИНГ 1996 ЙИЛ УЧУН ЖАМОА ШАРТНОМАСИ

I. Умумий қоидалар

1.1. Томонлар ва жамоа шартномасининг мақсади.

«Ўзбекистон металлургия комбинати» ҳиссадорлик ишлаб чиқариш бирлашмаси манфаатларини ифодаловчи, бундан буён «ИШ БЕРУВЧИ» деб юритилувчи бош директор ва бундан буён «КАСАБА ҚЎМИТАСИ» деб юритилувчи «Ўзметкомбинат» ҳиссадорлик ишлаб чиқариш бирлашмаси касаба ташкилоти тимсолидаги комбинат ходимлари мазкур шартноманинг томонлари ҳисобланадилар.

Мазкур жамоа шартномаси Иш берувчи («Ўзметкомбинат» ҲИЧБ бошқаруви) ва ходимлар ўртасидаги меҳнат, ижтимоий-иқтисодий ва профессионал муносабатларни томонларнинг ўзаро манфаатларини мувафиқлаштириб олиш - ижтимоий шерикчилик асосида тартибга солувчи ҳуқуқий ҳужжатдир.

1.2. Меҳнат шароитлари ва унга ҳақ тўлаш, комбинат ходимларига ижтимоий ва уй-жой маиший хизмат кўрсатиш юзасидан қонунларда белгиланган тартибларга нисбатан мулкий қўшимча қоидалар, Иш берувчи томонидан берилган қўшимча кафолатлар ва имтиёзлар мазкур шартноманинг мақсадидир.

Шунингдек, мазкур шартномада Ўзбекистон Республикаси меҳнат қонунчилигининг комбинат ходимлари учун аҳамиятли асосий қоидалари ҳам ифодаланган.

1.3. Мазкур жамоа шартномасининг таъсири Иш берувчига ва жамоа шартномаси кучга кирганидан кейин ишга қабул қилинган шахслар ҳам қўшилиб,»Ўзметкомбинат» ҲИЧБсининг барча ходимларига тааллуқли бўлади.

1.4. Мазкур жамоа шартномаси тенг ҳуқуқли томонлар ўртасида қонунчиликка, томонлар вакилларининг мухтор ҳуқуқлилига, шартноманинг мазмунини ташкил этувчи масалаларни танлаш, муҳокама қилиш ва ҳал этиш эркинлигига, қабул қилинган мажбуриятларнинг оқилоналигига риоя этиш асосида кўнгилли равишда ишлаб чиқилган ва тузилган. Томонлар мазкур шартнома шартлари бажарилишининг мажбурийлигини тасдиқлайдилар.

Бу шартномани бажариш чоғида томонлар ўзаро ишончга, ҳамжиҳатликка, ошкораликка интиладилар ва зиддиятлардан сақланадилар.

У ёки бу масалаларни ҳал этишга турлича ёндашувлар, ходисаларни турлича баҳолаш ёки англашилмовчилик юзага келган ҳолларда бу масалалар ошкора, хайрихоҳлик руҳидаги мулоқотлар орқали ҳал этилади.

2. Иш берувчи ва касаба қўмитасининг мажбуриятлари

2.1. Иш берувчи меҳнат жамоаси конференцияси томонидан меҳнат, ижтимоий-иқтисодий ва профессионал муносабатларни тартибга солиш масалаларида уларнинг манфаатларини ифодалаш учун вакил қилинган касаба қўмитасини корхона ходимларининг ягона вакили деб эътироф этади.

2.2. Касаба қўмитаси «Касаба уюшмалари, уларнинг ҳуқуқлари ва фаолиятининг кафолотлари тўғрисида»ги Қонун асосида касаба уюшмаларига хос усуллар ва воситалар билан комбинат самарали ишлашига кўмаклашиш, шунингдек касаба қўмитаси ваколатларига биноан ташкилотчилик ва тушунтириш ишларини амалга ошириш, ходимларнинг меҳнат қилиш ҳуқуқларини ҳимоя қилиш, комбинатда иш билан бандлик муаммосини ҳал этишда қатнашиш, корхонадан бўшатиб юборилаётган меҳнаткашларни ижтимоий муҳофазалаш чораларини кўриш мажбуриятини олади.

3. Ходимнинг мажбуриятлари ва ҳуқуқлари

Ходим ўз зиммасига:

3.1. Тузилган меҳнат шартномаси (контракт)ни виждонан бажариш ва ўз касб маҳоратини ошириб бориш.

3.2. Ички меҳнат тартиботи, технология интизоми ва меҳнат муҳофазаси тартиб-қоидаларига риоя этиш.

3.3. «Ўзметкомбинат» ҲИЧБ мулкига тежабтергаб муносабатда бўлиш мажбуриятларини олади.

Ҳар бир ходим:

3.4. Хавфсизлик ва гигиена талабларига жавоб берадиган меҳнат шароитларига эга бўлиш.

3.5. Тенг меҳнат учун қонунда ва мазкур жамоа шартномасида белгиланганидан кам бўлмаган тенг ҳақ олиш.

Смена вақтида ва сменалар ўртасида дам олиш ва байрам кунларида, таътил вақтида дам олиш.

3.6. Қонунларда ва мазкур жамоа шартномасида кўзда тутилган имтиёзлар, кафолатлар, ҳуқуқлардан фойдаланиш.

3.7. Иш, унинг шарт-шароитлари, ўз ижтимоий-маиший муаммолари бўйича касаба қўмитасига, шунингдек «Ўзметкомбинат» ҲИЧБ мутахассислари ва раҳбарларига тушунтириш ва маслаҳатлар сўраб мурожаат қилиш.

3.8. Касб-кор ва ижтимоий-маиший масалаларни ҳал этиш чоғида бошқарув ва касаба қўмитасидан моддий ва бўлак ёрдам олиш ҳуқуқига эгадир.

4. Меҳнат шартномаси (контракт)

Иш билан бандликни таъминлаш

4.1. Томонлар ишга кириш чоғида меҳнат муносабатлари комбинатда контракт тизими тўғрисида амал қилаётган Низомга мувофиқ белгисиз муддатга ҳам, 5 йилдан ортиқ муддатга ҳам, шунингдек муайян ишни бажариш вақтига ҳам ёзма меҳнат шартномаси (контракт) тузиш йўли билан расмийлаштирилади.

4.2. Меҳнат шартномаси (контракт) шартшароитлари ходимнинг аҳволини амалдаги меҳнат қонунлари, шунингдек тармоқ битими мазкур жамоа шартномасида кўзда тутилганидан ёмонлаштириб қўйиши мумкин эмас.

4.3. Иш берувчи ва ходимлар тузилган шартнома (контракт) шартларини бажариш мажбуриятини оладилар.

Иш берувчи меҳнат шароитини ўзгартириш технологиядаги ишлаб чиқариш ва меҳнатни ташкил этишдаги, маҳсулот, хизматлар ҳажми қисқариши туфайли ходимлар миқдори ва иш хусусиятидаги ўзгаришлар муносабати билан уни ходимлар розилигисиз ўзгартира олади. Меҳнат шароитларини ўзгартириш чоғида касаба қўмитаси билан олдиндан келишиб олиш ва камида 2 ой аввал ходимни ёзма равишда, имзосини олган ҳолда огоҳлантириш талаб қилинади.

4.4. Ходимни бошқа доимий ишга ўтказиш (меҳнат вазифаларини ўзгартириш)-бошқа касб, малака ва вазифа бўйича иш топшириш фақат ходим розилиги билан амалга оширилиши мумкин.

4.5. Ходимнинг розилигисиз бошқа ишга вақтинча ўтказишга:

а) корхона учун ишлаб чиқариш зарурияти туғилган ҳолда икки ойгача бўлган муддатга:

-бекор туриш мобайнида ишлаб чиқариш йўлга қўйилгунича бўлган ҳолларда йўл қўйилади.

Ишлаб чиқариш зарурияти тушунчаси:

Табиий офатлар, ишлаб чиқаришдаги фалокатларнинг олдини олиш ёки уларни бартараф этиш, уларнинг оқибатларини дарҳол бартараф этиш, бахтсиз ходисалар, бекор туришлар, корхона мулки нобуд бўлиши ёки бузилишнинг олдини олишлар, ишда бўлмай қолган ходимларнинг ўрнини тўлдиришларни англатади.

Ҳақ бажарилган ишга қараб тўланади, бироқ у ходим, шу жумладан штатдаги ўринбосарлар учун ҳам илгариги жойида оладиган маошидан кам бўлмаслиги керак. Бошқалар ўрнига ишланган вақт учун маошлардаги фарқ тўланади. Унумдорлик нормаси бажарилмаган ҳолда ҳақ тўлаш амалда бажарилган ишга қараб амалга оширилади, бироқ у Ўзбекистон Республикаси бўйича белгиланган энг кам иш ҳақидан паст бўлмаслиги керак.

4.6. Ходимнинг ташаббусига биноан уни вақтинча бошқа ишга ўтказиш, агар бу илтимос узрли сабаблардан келиб чиқса ва комбинат (цех, участка)да шундай иш бўлса, амалга оширилади. Бошқа ишга ўтган чоғда меҳнатта бажарилган ишга қараб ҳақ тўланади.

4.7. Комбинат таркибининг ўзгариши, унинг қайта ташкил этилиши (ўзгартирилиши), шунингдек ходимлар миқдори ва штатлар қисқариши билан боғлиқ барча масалалар бошқарувда касаба қўмитаси вакилининг иштирокида олдиндан кўриб чиқилади.

4.8. Раҳбарлар ва мутахассисларни ишга қабул қилиш бош директор томонидан амалга оширилади ва комбинат бўйича буйруқ билан расмийлаштирилади.

Ишчиларни ишга қабул қилиш таркибий бўлинмалар бошлиқлари томонидан бош директорнинг меҳнат ва кадрлар билан ишлаш бўйича ўринбосари билан келишилган ҳолда амалга оширилади ва таркибий бўлинма бўйича фармойиш билан расмийлаштирилади, хизматчиларни қабул қилиш эса, бош директорнинг меҳнат ва кадрлар билан ишлаш бўйича ўринбосари фармойиши билан расмийлаштирилади.

4.9. Белгисиз муддатга, шунингдек муддатли меҳнат шартномалари амал қилишини маъмурият ташаббуси билан тўхтатишга қуйидаги асослар бўйича фақат касаба қўмитаси билан келишилган ҳолда йўл қўйилади:

1. Технологияда, ишлаб чиқариш ва меҳнатни ташкил этишда ўзгаришлар, ишловчилар миқдори ва ходимлар штати ўзгариши ёки иш хусусиятининг ўзгариши келтириб чиқарган ишлар ҳажмининг қисқариши, ёхуд корхона тугатилиши.

2. Малака етишмаслиги туфайли, ёхуд соғлигига кўра ходим бажарилаётган ишга мос келмаслиги.

3. Ходим ўз меҳнат мажбуриятларини интизомий ва моддий жавобгарликка тортилган ёхуд унга нисбатан меҳнат тўғрисидаги бошқа меъёрий ҳужжатларда кўзда тутилган бошқа таъсир чоралари қўлланилган кунидан бошлаб бир йил мобайнида ходим томонидан интизомий хатоликка такрорий йўл қўйиш кўринишида мунтазам бузиш.

4. Ходим томонидан ўзининг ички тартибот тўғрисидаги Низомда ва ходимларнинг айрим тоифалари интизоми тўғрисидаги низомлар ва уставларда санаб ўтилган вазифаларини қайта-қайта қўпол равишда бузиш.

4.10. Иш берувчи ташаббуси бўйича меҳнат шартномаси амал қилишини тугатиш тўғрисидаги огоҳлантириш Ўзбекистон Республикаси Меҳнат кодексининг 102-моддасида белгиланган тартибда ва муддатларда ёзма равишда амалга оширилади.

4.11. Иш берувчи касаба қўмитаси ходим билан меҳнат шартномасини тугатишга розилик бериш тўғрисида қарор қабул қилганидан кейин бир ойдан кечикмасдан меҳнат шартномасини тугатиш ҳуқуқига эгадир.

5. Иш билан бандликни таъминлаш ва ходимнинг меҳнат қилиш ҳуқуқини рўёбга чиқариш.

Иш берувчи касаба қўмитаси эътироф этадиларки, иш билан бандликни таъминлаш ходим фаровонлигининг энг муҳим шартидир.

5.1. Комбинат меҳнаткашларининг иш билан бандлигини барқарорлаштириш мақсадларида Иш берувчи:

-тахминлаш, таҳлил қилиш ва бўшаб қолаётган ходимлар миқдорини мунтазам ҳисобга олиб бориш:

-касаба қўмитасига бўш иш жойлари мавжудлиги ва ходимлар миқдори ёки штатларнинг кутилаётган қисқариши тўғрисидаги маълумотларни ой-сайин тақдим этишни ташкил этади.

5.2. Иш берувчи:

-тўғри келадиган ишни танлаш ва ишга жойлашишда бепул кўмаклашиш:

-касб эгаллаш ва ишга жойлашиш, иш билан бандлик ва меҳнат шароитлари, иш ҳақи ва даромадлар, хизмат бўйича кўтарилишда барча ходимларга тенг имкониятларни таъминлаш:

-янги касб мутахассислика бепул ўқитиш, иш билан бандлик тизимида ёки комбинат бошқарувининг йўлланмаси билан бошқа ўқув муассасаларида стипендия тўлаган ҳолда малака оширишни таъминлаш мажбуриятларини ўз зиммасига олади ва ходимга шуларни кафолатлайди.

5.3. Ходимларни комбинатдан бўшатиш асослаш ва унинг тартиби Ўзбекистон Республикасининг амалдаги Меҳнат кодексига биноан белгиланади.

5.4. Иш берувчи:

5.4.1. Иш жойларини иқтисодий жиҳатдан асосланмаган ҳолда қисқартирилишига йўл қўймаслик:

5.4.2. Корхона ёпилиши ёки иш вақтинча тўхтатилиши, унинг реализацияси, техника жиҳатидан қайта қуроллантирилиши ва ишлаб чиқаришнинг қисқариши оқибатида ходимларни бушатиш билан боғлиқ барча масалалар комбинат касаба қўмитаси билан келишиб олинади.

5.4.3. Муайян вақтда пудратчи, ташкилотлар томонидан амалга оширилаётган иш ҳажмларини бажаришда ўз ходимлари, меҳнат жамоаларига устун ҳуқуқлар бериш.

5.4.4. Бола тарбияси бўйича таътилга чиқиб қайтган аёлларга, уларнинг розилиги билан, малака ошириш ёки касб кўникмаларини тиклаш ёки тугатилганлиги муносабати билан илгариги иш ўрнига жойлаштириш мумкин бўлмаган шароитда қайта тайёргарликдан ўтишларини таъминлаш мажбуриятларини ўз зиммасига олади.

Ишдан бўшаб кетаётган ходимларга бериладиган имтиёзлар ва тўланадиган товонлар:

5.5. Меҳнат шартномаси:

-янги меҳнат шароитларида ишни давом эттириш рад қилиниши (Ўз.Р Меҳнат кодексининг 100-моддаси, 1-банд,2-қисм),

-ходимлар миқдорини (штатни) ўзгартиришга олиб келган технология, ишлаб чиқаришни ва меҳнатни ташкил этиш, иш ҳажмларини қисқартиришдаги ўзгаришлар, иш хусусиятининг ўзгариши, ёхуд корхонанинг тугатилиши (Ўз.Р Меҳнат кодекси, 106-модда, 2-банд):

-малака етишмаслиги ёхуд соғлигига кўра бажариладиган ишга мувофиқ келмаслиги (Ўз.Р Меҳнат кодекси, 100-модда, 2-банд, 2-қисм):

-илгари шу ишни бажарган ходимнинг ишга тикланиши (Ўз.Р Меҳнат кодекси, 106-модда, 2-банд) муносабатлари билан тугатилган шароитда иш қидириш муддатида ходимларнинг ўртача ойлик иш ҳақлари, ишдан бўшатилганда қонунга мувофиқ бериладиган пул назарда тутилган ҳолда, лекин икки ойдан ортиқ бўлмаган муддатга сақланади.

5.6. Ходим, агар у шартномалар тугатилишидан кейинги ўн календар куни мобайнида меҳнат бўйича маҳаллий идорада иш қидираётган шахс сифатида рўйхатдан ўтган бўлса (тегишли маълумотнома мавжуд бўлса) ва меҳнат бўйича маҳаллий идора томонидан берилган маълумотномага эга бўлса, илгариги иш жойидан учинчи ой учун ҳам ўртача иш ҳақини олиш ҳуқуқига эгадир.

5.7. Ходим учун:

-санаторий-профилакторийдан:

-«Металлург» спорт-соғломлаштириш мажмуидан:

-болаларни соғломлаштириш оромгоҳидан (унинг болалари учун) фойдаланиш ҳуқуқи комбинат ходимлари учун белгиланган тартибда ва шартларда, лекин бўшатилган, ишсиз сифатида рўйхатга олинган кунидан бошлаб меҳнат бўйича маҳаллий идора томонидан берилган маълумотнома тақдим этилган тақдирда у ишга жойлашгунича, бироқ бир йилдан ортиқ бўлмаган даврда фойдаланиш ҳуқуқига эга бўлади.

6. Иш ва дам олиш вақтлари

6.1. Томонлар иш вақтини тартибга солишда унинг муддати ҳафтасига қонунда белгиланган 40 соатдан ортиб кетмаслигидан келиб чиқадилар.

6.2. Ишлаб чиқариш узлуксиз давом этадиган, иш вақти режими беш-олти кунлик иш ҳафтаси графикалари бўйича ташкил этилиши мумкин бўлмаган цехларда ходимлар иш вақтининг чўзилиши тенг сменаларда иш узлуксиз давом этишини таъминланадиган смена графикларни қўлланилади. Сменаларнинг алмашиш графиклари ҳар бир ходим учун мунтазам дам олиш кунларини, бригадаларнинг доимий таркибини ва график бўйича дам олиш кунидан кейин бир сменадан бошқасига ўтилишини кўзда тутади. Бир сменадан бошқасига ўтиш смена камида иккиламчи чўзилишидан кейинги дам олишдан сўнг амалга оширилади.

Бу графиклар Иш берувчи ва Касаба қўмитаси томонидан тасдиқланади.

6.3. Томонлар дам олиш ва байрам кунлари комбинатда навбатчи ходим вазифалари доирасига кирмайдиган кечиктириб бўлмайдиган жорий масалаларни бетўхтов ҳал этиш учун навбатчилик жорий этилиши мумкинлиги хусусида келишиб олдилар.

Навбатчиликка хизматчилар ва мутахассислар фақат касаба қўмитаси билан келишиб олинган рўйхат бўйича жалб этилишлари мумкин.

Навбатчилик қилганлиги учун тўланадиган ҳақ қонунларга биноан ҳисоблаб чиқилади.

6.4. Томонлар комбинатда 14 ёшгача боласи бўлган аёллар учун қонунда кўзда тутилганидан (Ўз.Р Меҳнат кодекси, 116,117,118-моддалар) ҳолатлардан ташқари ҳам тўлиқ бўлмаган иш ҳафтаси қўлланилиши мумкинлиги хусусида шартлашиб олдилар.

6.5. Томонлар қонун бўйича тўла бўлмаган иш вақти белгиланган шахслардан ташқари ишлаб чиқаришда касб бўйича меҳнат лаёқатини йўқотиб қўйган шахслар ҳам сўзсиз тўла бўлмаган иш вақтида меҳнат қилиш ҳуқуқига эга эканликларини белгилаб қўйдилар.

Иш (смена) вақти кунига тўрт соатдан ёки ҳафтасига 20 соатдан камайтириб юборилишига йўл қўйилмайди.

6.6. Томонлар иш куни қисмларга бўлинишига йўл қўйиладиган ишлар рўйхатини тасдиқлаш зарурлиги тўғрисида битимга келдилар.

Автотранспорт цехи хайдовчилари уй-жой-коммунал бўлимининг чиринди ахлатларни йиғиштиришда банд бўлган ишчилари учун шундай иш режими белгиланади.

6.7. Иш шароитларига кўра танаффус белгилаш мумкин бўлмаган ишлаб чиқаришларда ходим иш сменаси мобайнида овқатланиб олиши учун имконият туғдирилиши керак. Бундай ишлаб чиқаришлар ва ишлар рўйхати Иш берувчи томонидан касаба қўмитаси билан келишилган ҳолда белгиланади.

6.8. Томонлар таътилларни бериш навбати таркибий бўлинма касаба қўмитаси билан келишилган ҳолда Иш берувчи томонидан белгиланишдан келиб чиқиб, ҳар йилги таътиллар графигини тасдиқлаш ва барча ходимларга етказиш мажбуриятини олади.

6.9. Ишлаб чиқаришда жароҳатланган, операция бўлган, узоқ муддат сурункали дардга чалинган ходимга даволаниши учун йўлланма берилган тақдирда у графикдан ташқари таътил олиш ҳуқуқига эгадир.

6.10. Томонлар гоят оғир ва зарарли меҳнат шароитларида ишлаганлик учун рўйхатга биноан ҳар йили меҳнат ҳақи маблағлари ҳисобидан қўшимча таътиллар белгилаш ва ҳақ тўлаш хусусида аҳдлашиб олдилар.

6.11. Йиллик таътилга ҳақ тўлаш учун ўртача иш ҳақини таътилга чиқишдан олдинги уч ойда олинган иш ҳақидан келиб чиқиб ҳисоблаб чиқиш белгилаб қўйилади. Ҳисоб-китоб қилинаётган муддатда тариф ставкалари (окладлар) бир йўла оширилган бўлса, ундан олдинги даврларнинг иш ҳақи миқдори ставкалар (окладлар)нинг ошиш индексига кўпайтирилади.

Асосий ишлаб чиқариш фаолияти учун мукофотлардан ташқари янги техникани жорий этгани, рангли темир-терсак топширгани, фавқулодда муҳим топшириқни бажаргани ва бошқа ишлар учун ҳисобланган қўшимча тўловлар миқдорига тариф ставкалари (окладлар) ошиш индексацияси қўлланилмайди.

Таътилга чиқиш арафасидаги уч ойда ходимлар айби бўлмаган бекор туришлар (қисман ҳақ тўланган ёки иш ҳақи сақланмасдан) тўғри келиб қолган ҳолда йиллик таътилда тўлаш учун ўртача иш ҳақини ҳисоблаб чиқиш 1 календар ҳафта (7 кун)дан ортиқ бўш туриш юз берган ойлар истесно қилинган ҳолда иш вақти фонди бўйича тўла ишланган уч ойликдан келиб чиқиб амалга оширилади.

6.12. Томонлар битимга келдиларки, ходим қонунда кўзда тутилган ҳоллар (Ўз.Р Меҳнат кодекси, 150-модда)дан ташқари, шунингдек:

-ходимнинг оила қуриши муносабати билан - 5 кунлик,

-фарзандларининг тўйи - 3 кунлик,

-қариндош-уруғлари ва яқин кишиларининг вафоти - 5 кунлик,

-фарзанд кўриш - фарзанднинг отасига 3 кунлик,

-янги иш жойига кўчиб ўтиш - 3 кунлик,

-меҳнат қонунида ва бошқа меёрий ҳужжатларда шунингдек меҳнат кўзда тутилган бошқа ҳолатларда ва шартномаси (контракт) белгиланган шартлар бўйича иш ҳақи сақланмаган ҳолда қисқа муддатли таътил олиш ҳуқуқига эгадир.

7. Меҳнатни ва меҳнаткашлар соғлиғини муҳофазалаш

7.1. Иш берувчи эътироф этадики, меҳнат фаолияти жараёнида ходим ҳаёти ва саломатлигининг хавфсизлигини таъминлаш ўзининг вазифаси ҳисобланиб у меҳнат муҳофазаси тўғрисидаги қонунлар ва бошқа меёрий ҳужжатлар: шунингдек техник стандартларга биноан жавобгар булади.

7.2. Ходим меҳнат муҳофазаси тўғрисидаги мажбурий тартиб-қоидалар, йўл-йўриқлар, шунингдек таркибий бўлинма маъмуриятининг ишларни эҳтиёткорлик билан бажаришга тааллуқли фармойишлари талабларига риоя этишга якка тартибда фойдаланиладиган муҳофаза воситаларидан фойдаланишга, одамларнинг ҳаёти ва соғлигига бевосита хавф туғдирувчи ҳар қандай вазият, шунингдек иш давомида ёки унга даҳлдор ҳолда юз берган ҳар қандай бахтсиз ходиса хусусида ўзининг бевосита раҳбари (бригадир, уста ва бошқалар)ни дарҳол хабардор қилишга мажбур.

7.3. Иш берувчи ҳар бир ходимни унинг иш жойидаги иш шароитларига қўйиладиган меёрий талаблар, шунингдек ишлаб чиқариш мухитига қўйиладиган талабларга, меҳнат ва дам олиш тартиб-қоидаларига риоя этишнинг ҳақиқий аҳволи тўғрисида, имтиёзлар ва товонлар, якка тартибда фойдаланиладиган муҳофаза воситалари хусусида мунтазам хабардор қилиб туриш мажбуриятини ўз зиммасига олади.

7.4. Меҳнат шароитлари номақбул ишларда банд бўлган ходимлар:

-сут ва ёки бошқа шунга ўхшаш озиқ-овқат маҳсулотлари:

-даволаш-профилактик овқат,

-газлаштирилган шўр сув ва чой,

-махсус кийим-бош ва пойабзал, шунингдек бошқа якка муҳофаза воситалари билан белгиланган нормаларда бепул таъминланадилар.

Иш берувчи иш жойларида ҳаво ифлосланишини бартараф этиш ва меҳнат шароитларини санитария-гигиена меъёрлари ва қоидалари талабларига тўла мувофиқлаштириш юзасидан самарали чоралар кўришни ўз зиммасига олади.

7.5. Иш берувчи билан касаба қўмитаси шунга розилик бердиларки, Иш берувчи томонидан иш шароитларига нисбатан меёрий талаблар қўпол равишда бузилган ҳолатда, белгиланган меҳнат ва дам олиш режими, корхонада кўзда тутилган ижтимоий-маиший нормалар бузилса, ходим зарур якка муҳофаза воситалари билан таъминланмаса, шуларнинг оқибатида ходимнинг иш қобилиятига реал хавф вужудга келса, у токи аниқланган номувофиқликлар бартараф этилгунича ишни бажаришни рад этиш ҳуқуқига эга.

Ишни бажаришдан бош тортиш ходим касаба қўмитаси вакили ва комбинат техника хавфсизлиги бўлими билан маслаҳатлашиб олганидан кейин мумкин булади. Шу шартга риоя қилинган тақдирда ишни рад этиш ходим учун масъулият келтириб чиқармайди. Иш кўрсатилган сабабга кўра тўхтатиб қўйилган муддатда ходимнинг иш жойи сақланади ва унга ўртача иш ҳақи ҳисобида маош тўлаб борилади.

7.6. Иш берувчи цех бўйича фармойиш асосида меҳнат муҳофазаси бўйича катта вакилга иш ҳақини сақлаган ҳолда ҳафтада 6 соат ўз вазифаларини бажариш учун вақт ажратиш мажбуриятини олади.

7.7. Иш берувчи меҳнат муҳофазаси бўйича тадбирларни амалга ошириш учун комбинат касаба қўмитаси билан Меҳнат муҳофазаси тўғрисида битим тузиш ва 1996 йил учун бу мақсадларга ишлаб чиқариш бўлинмалари бўйича маблағ ажратиш мажбуриятини олади.

Меҳнат муҳофазаси бўйича битим ва тадбирлар режаси бўйича ҳаражатлар ҳисоб-китоби Иш берувчи билан касаба қўмитаси томонидан 1996 йил 1 мартгача тасдиқланиши керак.

7.8. Умумий касалликлар оқибатида меҳнат қобилиятини йўқотган ходимларга ногиронликка чиқишлари чоғида амалдаги қонунларга мувофиқ чиқиш нафақаси берилади.

7.9. Меҳнатда жароҳат олиш ёки касб касаллиги муносабати билан меҳнат қобилиятини йўқотган ходимларга йўқотган иш ҳақини қоплашдан ташқари жабрланувчининг йиллик иш ҳақи миқдорида бирваракай нафақа тўланади.

7.10 Боқувчисини йўқотиши муносабати билан етказилган зарар қопланишига ҳуқуқли булган шахслар (ишлаб чиқаришда ҳалок бўлган ходим оиласининг аъзолари)га бир йўла олти йиллик ўртача иш ҳақи миқдорида нафақа тўланади.

7.11. Иш берувчи комбинат худудида ҳам, қишлоқ хўжалик ишларини бажариш билан боғлиқ ҳолда, шунингдек Иш берувчининг транспортида иш жойига бориш ёки ишдан қайтиш чоғида комбинат худудидан ташқарида ҳам меҳнат жароҳати орқали ходим саломатлигига етказилган зарар учун моддий жавобгардир.

Касб бўйича меҳнат қобилиятини йўқотганлик ва жабрланувчининг қўшимча ёрдам турларига мухтожлик даражаси ВТЭК томонидан белгиланади.

7.12. Ходим Иш берувчига ўзининг хаттиҳаракати билан етказилган бевосита зарарни қоплашга мажбур.

-Ўзбекистон Республикаси Меҳнат кодексининг 202-моддасига биноан тўла моддий жавобгарлик ҳолатида етказилган зарарни тўла қоплайди:

-ўртача ойлик иш ҳақидан ортиқ бўлмаган миқдорда қоплайди:

-қонунсиз ишдан бўшатиш ёки бошқа ишга ўтказишдан айбдор бўлган мансабдор шахслар мансабдор шахснинг уч ойлик оклади миқдорида моддий жавобгар булади.

Хотин-қизлар ва ёшлар меҳнат шароити ва уни муҳофазалаш

7.13. Корхонада малакали хотин-қиз кадрларни сақлаб қолиш мақсадларида Иш берувчи ўз зиммасига:

7.13.1. Малакали хотин-қиз кадрлар ишлаётган ишлаб чиқариш бўлинмаларини ишлаб чиқаришнинг қисқариши муносабати билан ходимларни бўшатиб юбориш ўрнига аёлларнинг розилигига қараб тўла бўлмаган иш вақтига ўтказиш мажбуриятини олади.

7.14. Аёлларга меҳнатни оналик билан уйғунлаштириш имконини берувчи шарт-шароитларни таъминлаш учун Иш берувчи ўз зиммасига:

7.14.1. Ҳомиладор аёл ёки 14 ёшгача (16 ёшгача ногирон) боласи бўлган аёлнинг илтимосига кўра тўла бўлмаган иш вақти тўла бўлмаган иш ҳафтаси белгилаш:

7.14.2. 12 ёшгача 2 ёки ундан ортиқ фарзанди бўлган аёллар илтимосига кўра ҳар йили камида уч кунлик ва уларнинг хоҳишига қараб иш ҳақи сақланмаган ҳолда таътиллар бериш:

7.14.3. Комбинатнинг марказий лабораториясида (135 аёл), 2-пўлат қуйиш цехида (134 аёл), электр пўлат қуйиш цехида (130 аёл), бошқармада (193 аёл) ОДУ (695 аёл), уй-жой-коммунал булимида имкони борлигига қараб нормада кўзда тутилганига қўшимча хотин-қизлар гигиенаси хоналарини ташкил этиш мажбуриятларини ўз зиммасига олади.

8. МЕҲНАТНИ ТАШКИЛ ЭТИШ ВА УНГА ҲАҚ ТЎЛАШ

8.1. Иш берувчи:

8.1.1. Комбинат ва унинг бўлинмалари бўйича Ўзбекистон Республикаси ҳукуматининг қарорига биноан маҳсулот ҳажмининг ўтган йилнинг тегишли давридаги даражасига нисбатан ўсиб (пасайиб) боришига боғлиқ ҳолда кўпайиб (камайиб) борувчи истеъмол жамғармаси ташкил этиш.

8.1.2. Амалдаги меҳнат қонунлари, меҳнатга ҳақ тўлаш ва уни рағбатлантириш, Ўзбекистон Республикасида белгиланган 28 разрядли сетка бўйича касаба малакасининг узлуксиз ўсиб бориши тўғрисидаги низомларга биноан умуман комбинатнинг иш натижаларига, бўлинмалар ва ҳар бир ходим ҳиссасига кўра меҳнатга ҳақ тўлашни амалга ошириш:

8.1.3. Ўзбекистон Республикасида белгиланганидан кам бўлмаган энг кам иш ҳақини кўзда тутиш:

8.1.4. Цех, участка, бригаданинг ҳар бир меҳнат жамоасига жамоа ишлаб топган маблағни тақсимлаш тартибини танлаш ва ҳар бир ходим умумий меҳнат натижасига қўшадиган ҳиссани баҳолаш мезонларини қўлланишда тўла мустақиллик бериш:

8.1.5. Асосий ишдан бўшатилмаган ҳолда бригадаларга раҳбарлик қилаётган ишчи-бригадирларга, бригадада ишловчиларнинг миқдорига қараб (бригадада ишчилар сони 5 кишидан ошган тақдирда) қуйидаги миқдорларда қўшимча ҳақ белгиланади:

-бригадада 10 кишигача бўлганда - амалда ишланган вақт учун ойлик ставкасининг 10 фоизи:

-бригада 10 кишидан ортиқ бўлганида 15 фоизгача:

-бригада 25 кишидан ортиқ бўлганида 20 фоизгача.

Звено бошлиқларига 4 ва ундан киши ишловчи звенога раҳбарлик қилганлиги учун биригадирга тўланаётган тегишли қўшимча ҳақнинг 50 фоизи миқдорида устама белгиланади.

Бригада, звенога раҳбарлик учун қўшимча ҳақлар бригадалар (звенолар) ишлаб чиқариш топшириқларини ФОТ доирасида маҳсулот (ишлар)нинг юксак сифатини таъминлаган ҳолда бажарганлари тақдирда тўланади, белгиланган топшириқлар бригаданинг айби бўлмаган ҳолда бажарилмаган тақдирда бригада, звенога раҳбарлик учун устамалар белгиланган миқдорнинг 50 фоизи даражасида тўланади.

8.1.6. Кўп сменали иш тартиби учун устамалар тасдиқланган иш графигига боғлиқ ҳолда амалда ишланган ҳар бир соат учун белгиланиб, комбинатда белгиланган индексация ҳисобга олиниб тўланади.

8.1.7. Ишлаб чиқаришда ишчиларни тайёрлаш чоғида назарий ва амалий ўқувлар, шунингдек иккинчи ва аралаш касбларга ўқитиш иш вақти доирасида амалга оширилади.

8.1.8. Иш ҳақини тўлаш ҳар ойнинг 25 кунигача цехлар, бўлимлар, таркибий бўлинмалар вакиллари (кассирлар) орқали амалга оширилади.

Таътил вақти учун иш ҳақи камида таътил бошланишидан олдинги иш кунидан кечикмасдан тўланади, акс ҳолда таътил ходимнинг аризасига биноан Меҳнат кодексининг 145-моддасига биноан у билан келишилган ҳолда бошқа муддатга кўчирилади.

8.1.9. Якка тартибда асосий ишчи касбларига ўргатилаётган шогирдлар меҳнатига ҳақ тўлаш комбинатда амал қилаётган низомга мувофиқ амалга оширилади.

8.1.10. Иш жой белгиланиб ишлаб чиқариш практикасига қабул қилинган профессионал-техника билим юртлари, техникумлар, олий ўқув юртлари ўқувчиларига комбинатда тасдиқланган тариф ставкаларига мувофиқ ҳақ тўланади.

8.1.11. Илožсизликдан ишга чиқилмаган ҳолда комбинат ходимларига Ўзбекистон Республикасининг Меҳнат кодекси биноан иш ҳақи тўланади.

8.1.12. Жорий этилиши кўзда тутилаётган муддатдан камида 2 ой илгари касаба қўмитаси билан олдиндан келишган ҳолда меҳнат меъёрларини қайта кўриб чиқиш ва жорий этиш, меҳнатга ҳақ тўлаш шартларига ва миқдорларини ўзгартириш мумкин.

Меҳнат жамоасининг барча аъзолари розилиги билан меҳнатга ҳақ тўлаш, унум (вақт) меъёри, баҳолар икки ойдан илгари ҳам жорий этилиши мумкин.

9. Ижтимоий ва тиббий хизмат Комбинат ходимларини соғломлаштириш

9.1. Иш берувчи суғурта бадалларини қонунда белгиланган миқдорда ўз вақтида ижтимоий суғурта жамғармасига, нафақа жамғармасига ва тиббий-санитария қисмига шунингдек мавжуд цех тиббиёт пунктларига мажбурий тиббий хизмат кўрсатиб бориш учун ўтказиб туриш мажбуриятини олади.

9.2. Иш берувчи ходимлар йилда бир марта диспансерлашдан ўтишлари учун барча зарур шарт-шароитларни яратиш (бино ажратиш, тиббиёт ходимлари учун транспорт бериб қўйиш) мажбуриятини ўз зиммасига олади.

9.3. Фавқулодда зарарли ишларда (фавқулодда зарарли меҳнат шароитида) банд бўлган ходимларга комбинатда амал қилувчи қоидага биноан бепул сут берилади.

9.4. Иш берувчи касаба қўмитаси билан келишилган ҳолда комбинат ходимларини даволаниш учун Ўзбекистон Республикаси доирасидаги тиббий муассасалар (марказлар)га юбориш тартиби ва шартларини ишлаб чиқиб, тасдиқлаш вазифасини ўз зиммасига олади.

9.5. Иш берувчи «Ўзбекистон» ҳиссадорлик жамияти ва хўжалик ҳисобидаги меҳнаткашларни соғломлаштириш бошқармаси билан тузилган шартнома асосида тиббий хулоса бўлган тақдирда Кисловодск, Ялта, Сочи шаҳарларидаги «Ўзбекистон» санаторийларига, шунингдек Ўзбекистон Республикаси санаторийларига йўлланмалар сотиб олиш мажбуриятини олади.

9.5.1. Меҳнаткашлар ва уларнинг оила аъзолари фаол дам олишлари учун:

-туристик саёҳатлар, дам олиш куни саёҳатлари, Ўзбекистон Республикасининг пансионатлари ва дам олиш уйларига йўлланмалар сотиб олиш:

-уруш иштирокчилари ва ногиронлари, меҳнат фронти афғон ва Чернобил воқеаларининг қатнашчилари май-июнь ойларида санаторий-профилакторийда бепул даволанишлари:

-5-болалар боғчаси негизида ожизлашиб қолган болалар саломатлигини мустаҳкамлаш учун санаторий мақомидаги болалар соғломлаштириш оромгоҳини ташкил этади.

9.5.2. «Ўзметкобинат» санаторий-профилакторийсига йўлланмалар ажратиш комбинатдаги иш муддати ҳисобга олиниб, қуйидагича амалга оширилсин:

-уч йилгача - йўлланмаларни тақсимлашнинг амалдаги Низомига биноан:

-уч йилдан ортиғига - бепул.

9.5.3. Оила аъзолари учун УМК санаторий-профилакторийсига йўлланма 50 фоиз арзонлаштирилиб, иш ҳақи ҳисобига берилади.

9.5.4. УМК санаторий-профилакторийсига йўлланмаларнинг 20 фоизи бу йилги шартнома баҳосида чет ташкилотларга ажратилади.

9.5.5. Ишлаб чиқаришда боқувчисидан маҳрум бўлиб қолган ёки боқувчиси IваII тоифа ногиронликка чиққан оилаларнинг аъзоларига шунингдек якка оналарга қуйидаги йўлланмалар бепул берилади.

-»Металлург» соғломлаштириш оромгоҳига:

-Ўзбекистон Республикасидаги дам олиш уйларига:

-УМК профилакторийси, шу жумладан «Она ва бола» биргаликда дам олишларига.

9.6. Комбинатнинг санаторий-курортларда даволанишга борувчи ходимларига йўлнинг бир томони қиймати миқдорида моддий ёрдам кўрсатилади.

10. Ходимларга уй-жой-маиший хизмат кўрсатиш

10.1. Уй-жой шароитларини яхшилаш ва мактабгача болалар муассасалари билан таъминлаш.

10.1.1. Ходимларни уй-жой билан таъминлаш учун Иш берувчи 1996 йили умумий майдони 8818 квадрат метрга тенг бўлган 113 та квартира қуриш мажбуриятини олади.

10.1.2. Уй-жой шароитини яхшилашга мухтож фуқароларни ҳисобга олиш ва турар жой биноларини ажратишнинг амалдаги қоидаларига биноан Иш берувчи касаба қўмитаси билан биргаликда турар жой майдони олиш навбатини белгилайди ва уйларни тақсимлайди.

Ўзбекистон Республикаси Уй-жой кодексининг 23-24-моддаларига биноан:

-Ўқишдан кейин тақсимот бўйича комбинатга келган Бекободда яшовчи ёш мутахассислар:

-юқори малакали айрим мутахассислар ва бошқа ходимлар қўшма қарорга биноан меҳнат ҳиссаларига қараб навбатсиз уй-жой олиш рўйхатига киритилишлари мумкин.

10.1.3. Иш берувчи уй-жой шароитини яхшилашга мухтож ходимларни ҳисобга олишни ва уй-жойларни ҳисобга олиш ҳамда тақсимлаш билан боғлиқ иш юритишни йўлга қўяди.

Касаба қўмитаси уй-жойларни тақсимлашнинг белгиланган тартибига риоя этилиши устидан назоратни амалга оширади ва бу масалаларни ҳал этишда ошкораликни таъминлайди, уй-жойга мухтожлар ҳисобга олинишининг ҳолатини ва уй-жойларни олиш навбатига риоя этилишини кузатиб боради.

10.1.4. Корхона маблағлари ҳисобига қурилган уй-жойлардан ҳокимият ва бошқа ташкилотларга ажратиш билан боғлиқ барча масалаларни Иш берувчи ва касаба қўмитаси бошқарув ҳамда касаба қўмитасининг қўшма мажлисига олиб чиқадилар ва протокол билан расмийлаштирадилар.

10.1.5. Иш берувчи комбинат ходимларига уй-жойларни имтиёзли хусусийлаштириб беришни ишлаб чиқаришда узлуксиз ишлаш стажига қараб, қуйидагича амалга ошириш мажбуриятини олади:

тартиб №	Иш стажи	уй-жой тўла қийматининг фоизларда тўланиши
1.	30 ва ундан ортиқ йил	бепул
2.	15 йил ва ундан ортиқ	50 фоиз
3.	10 йил	75 фоиз

10.1.6. 1993 йили ва ундан кейин уй-жой олган комбинат ходимларига уй-жой баланс қийматининг 50 фоизи даражасида 10.1.5.-бандда кўрсатилган имтиёзлар сақланган ҳолда имтиёзли хусусийлаштириб берилади.

10.1.7. Иш берувчи мактабгача ёшдаги фарзандлари бўлган ходимларга уларнинг аризаларига мувофиқ болалар боғчалари ва яслиларида зарур миқдорда ўрин бериш мажбуриятини олади.

Беш ва ундан ортиқ балоғатта етмаган фарзандлари бўлган ота-оналар, ўз қарамоғида икки ва ундан ортиқ боласи бўлган якка оналар, бевалар афғон ва Чернобил воқеалари иштирокчиларининг оилаларидан болалари боғчада тарбияланганлиги учун белгиланган ҳақнинг 50 фоизи ундирилади.

Фарзандлари алмашиш тартибида кафолатли хат бўйича, шунингдек бошқа чет ташкилотлардан болалар боғчасига қатновчи ота-оналар тарбия қийматининг 100 фоизи миқдорида ҳақ тўлайдилар.

10.2. Умумий овқатланиш.

10.2.1. Иш берувчи комбинатда, зарур бўлган жойларда - кеча-кундуз, меҳнаткашлар учун сифатли овқатланишни ташкил этиш учун зарур шартшароитларни бажариш мажбуриятини олади.

10.2.2. Иш берувчи ишлаб чиқаришдаги умумий овқатланиш комбинатига шартномага биноан ёритилган ва иссиқ биноларни овқат пишириш учун ёнилғи, иссиқ ва совуқ суви билан бепул ижарага беради: ошхоналар, буфетлар, корхонада бир маромда ишлаши учун электр қуввати, ёнилғитехнологик совутиш ва бошқа ускуналар, мебель ва бошқа воситалар, шунингдек маҳсулот ташиш учун транспорт ажратади.

10.2.3. Иш берувчи комбинат ошхоналарида корхонада амал қилувчи қоидага мувофиқ парҳез таомлар билан овқатланишни ташкил этиш мажбуриятини олади.

10.2.4. Иш берувчи нарҳлар индексацияси ҳисобга олиниб, касаба қўмитаси билан келишилган қийматда ҳар бир иш сменаси учун комбинатнинг барча ходимларига овқатланиш учун талонлар ажратиш мажбуриятини олади.

10.3. Маиший турмуш, маданият ва спортнинг бошқа масалалари.

10.3.1. Иш берувчи ва касаба қўмитаси дала ҳовлиларини ривожлантиришда ходимларга кўмаклашадилар.

Иш берувчи «Металлург» ва «Заозерное» боғдорчилик ширкатларини комбинатнинг пулли хизматлар бюроси орқали ободонлаштириш учун буюртмалар бўйича техника ва транспорт ажратади.

10.3.2. Иш берувчи комбинат ходимлари, меҳнат фахрийлари турмуш даражаларини ошириш мақсадларига ўзаро маҳсулот етказиб бериш тўғрисида шартномалар тузиб, халқ истеъмоли буюмлари ва бошқа озиқ-овқатларни ишлаб чиқариш ва ҳарид қилиш тажрибасини давом эттириш мажбуриятини олади.

10.3.3.Иш берувчи ва касаба қўмитаси кам ҳақ олувчи ходимлар гуруҳлари, меҳнат ногиронлари ва фахрийлари, ишлаб чиқаришда ҳалок бўлганларнинг оилаларига байрам кунлари адресли ижтимоий ёрдам кўрсатиб бориш мажбуриятини оладилар.

10.3.4. Иш берувчи касаба қўмитаси билан келишилган нарҳлар ва тарифларда ходимларга уларнинг хўжалик-маиший эҳтиёжлари учун пулли хизматлар бюроси орқали транспорт воситалари ажратади.

10.3.5. Иш берувчи ва касаба қўмитаси комбинат ходимлари ва уларнинг оила аъзолари билан маданий-маърифий ва спорт-соғломлаштириш ишларини ташкил этиш вазифаларини ўз зиммаларига оладилар. Иш мақсадларда

ИШ БЕРУВЧИ:

-касаба қўмитасига комбинат ҳисобидаги маданий (И.Ф.Муҳамедов номли маданият саройи), спорт (А.Анохин номли спорт мажмуи) ва соғломлаштириш (УМК санаторий-профилакторийси) иншоотларини бепул фойдаланиш учун беради:

-ушбу иншоотлардан техник фойдаланиш ва уларда хўжалик хизмати ишларини бажаришни комбинат ҳисобидан амалга оширишни таъминлайди:

-касаба қўмитасига тақдим этилган ҳисоб-китобларга мувофиқ меҳнат жамоасида оммавий-маданий ва физкультура ишларини ўтказиш учун пул маблағлари ўтказади.

ҚАСАБА ҚЎМИТАСИ:

-ўз тасарруфидаги маданият муассасалари, спорт, дам олдириш, соғломлаштириш-физкультура иншоотлари фаолиятини аввало корхона ходимлари ва уларнинг оила аъзолари манфаатларини қондиришга йўналтиради.

-касаба қўмитаси тасарруфидаги иншоотларда ва бевосита меҳнат жамоасида маданий-маърифий, спорт-соғломлаштириш ишларини олиб борувчи ходимлар меҳнатига ҳақ тўлаш учун маблағлар ажратади:

-оммавий маданий ва спорт-соғломлаштириш ишларини олиб бориш учун ажратилган маблағлардан ўз вақтида ва мақсадга мувофиқ фойдаланишни устидан назоратни амалга оширади.

10.3.6. Иш берувчи ва касаба қўмитаси Наврўз байрами, Металлурглар куни, Ўзбекистон Республикасининг Мустақиллик кунини нишонлашга тайёргарлик ва ўтказиш мобайнида ходимлар, уларнинг оила аъзолари, меҳнат фахрийлари ва уруш қатнашчиларига 1996 йили маданий хизмат кўрсатишга комбинат маблағлари ҳисобидан ижтимоий-ижодий буюртмалар тузиб, уларнинг бажарилишини таъминлаш бу байрамларга Ўзбекистон Республикаси ва бошқа давлатлардан санъаткорлар таклиф этиш мажбуриятини оладилар.

11. Ижтимоий кафолатлар, имтиёзлар ва меҳнатдаги муваффақиятлар учун рағбатлантириш

11.1. Иш берувчи:

11.1.1. Комбинатнинг мактабгача тарбия муассасаларида:

-ишлаб чиқаришда ҳалок бўлган, шунингдек меҳнатда жароҳат олиш ёки касб хасталиги муносабати билан IваII тоифа ногиронлигига ўтган ходимларнинг болаларини бепул тарбиялаш.

11.1.2. Ходим комбинатдан нафақага чиққан нафақачи вафот этганлари тақдирда вафот этган кишининг оиласига Ўзбекистон Республикасида белгиланган олти энг ҳам иш ҳақи миқдорида бир йўла ёрдам кўрсатиш, цехларнинг буюртмалари бўйича маросим хизматлари (тобут, панжара, автомашина ва автобус)ни бепул кўрсатиш:

-моддий ёрдам вафот этган кишининг яқинларидан бирининг аризаси бўйича касаба қўмитаси билан олдиндан келишиб ажратилади.

11.1.3. Комбинатда ишлаган ходимлар (аёллар 15 йил, эркаклар 20 ва ундан ортиқ йил) нафақага чиқишлари муносабати билан ишдан бўшаётган вақтларида таркибий бўлинма маъмурияти ва касаба қўмитаси қарорига биноан ойлик тариф ставкаси (оклади) миқдорида бир йўла мукофот оладилар, меҳнат ва технология интизомини бузувчилар бундан истиснодирлар.

11.1.4. Комбинатда 15 йил ишлаган аёллар 50 ва 55 ёшга тўлганларида 20 йил ва ундан ортиқ ишлаган эркаклар 50 ва 60 ёшга тўлганларида юбилей саналари муносабати билан ойлик тариф ставкаси (оклади)нинг камида 50 фоизи миқдорида бирйўла мукофот оладилар, меҳнат ва технология интизомини бузувчилар бундан истиснодирлар.

11.1.5. Тамомила ёки қисман комбинатнинг айби билан ходим ҳалок бўлган тақдирда унинг оиласига дафн маросимини миллий анъаналар ва одатлар ҳисобга олинган ҳолда ўтказиш учун моддий ёрдам кўрсатилади, фарзандлари мактабгача тарбия муассасаларида бепул тарбияланиши таъминланади, комбинат олган фойда ҳисобидан йилда бир марта УМК санаторий-профилакторийси ва дам олиш уйига бепул йўлланма ажратилади.

11.2. Комбинатнинг иқтисодий-ижтимоий ривожланишига қўшган алоҳида хизматлари ва меҳнат вазифаларини намунали бажарганлиги, меҳнат унумдорлигини оширганлиги, маҳсулот сифатини яхшилаганлиги, узоқ йиллар самарали ишлаганлиги, шунингдек корхонанинг ижтимоий ҳаётида фаол иштирок этганлиги учун иш берувчи касаба қўмитаси билан келишилган ҳолда қуйидаги рағбатлантириш чораларини кўради.

1. Ташаккурнома эълон қилиб камида Ўзбекистон Республикасида белгиланган камида тўрт энг кам иш ҳақи миқдорида пул мукофоти бериш:

2. Ўзбекистон Республикасида белгиланган камида олти энг кам иш ҳақи миқдоридаги қимматбаҳо совға билан мукофотлаш:

3. Комбинат Фахрий ёрлиғи билан тақдирлаб, Ўзбекистон Республикасида белгиланган камида саккиз энг кам иш ҳақи миқдорида пул мукофоти топшириш:

4. Ҳокимият ва бошқа юқори идораларнинг Фахрий ёрлиқларига кўшиб, Ўзбекистон Республикаси белгиланган камида ўн энг кам иш ҳақи миқдорида пул мукофоти топшириш:

5. Мукофотлар тўғрисидаги амалдаги Низомларга асосан Ўзбекистон Республикасининг орден ва медаллари, фахрий нишонлари билан мукофотлаш, шунингдек Ўзбекистон Республикасининг фахрли унвонларини бериш, шулардан келиб чиқадиган имтиёзлар ва ҳуқуқлардан баҳраманд этиш.

11.2. Рағбатлантиришлар буйруқ ёки фармойишда етказилади ва меҳнат дафтарида қайд этилади.

12. Касаба қўмитаси ва унинг фаоллари фаолияти кафолатланиши

12.1. Касаба қўмитаси билан Иш берувчининг ўзаро муносабатлари Ўзбекистон Республикасининг «Касаба уюшмалари, уларнинг ҳуқуқлари ва фаолиятининг кафолатлари тўғрисида»ги Қонуни, «Ўзбекистон Республикасининг Меҳнат Кодекси, Ўзбекистон Касаба уюшмалари Федерациясига бирлашган касаба уюшмаларининг Низоми ва бошқа меъёрий ҳужжатлар асосига қурилади.

12.2. Иш берувчи касаба қўмитасини меҳнатга ҳақ тўлаш, иш вақтининг давомийлиги, ижтимоий муаммоларнинг ҳал этилиши, шахснинг баркамоллиги ва мазкур жамоа шартномасининг бошқа шартлари юзасидан жамоа музокараларини олиб бориш барча ходимларнинг ягона ва танҳо вакили эканлигини эътироф этади.

12.3. Касаба қўмитасига касаба қўмитаси вакилларини корхонанинг бошқарув идораларига, шу жумладан корхона ҳар қандай таркибий бўлинма инқирозга юз тутганида ёки тугатилган ҳолда ходимларнинг манфаатларини муҳофазалаш учун тугатиш комиссияси таркибида юбориш ҳуқуқи берилади.

12.4. Иш берувчи:

12.4.1. Комбинатнинг раҳбар ходимларини мукофотлаш тўғрисидаги амалдаги низомга мувофиқ комбинат ойлик иш якунларига кўра касаба қўмитасининг бошқа ишдан бўшатиб қўйилган ходимларини, «Металлург» спорт мажмуи, Металлурглар маданият саройи, УМК профилакторийси ходимларини мукофотлаб бориш:

12.4.2. Касаба қўмитасига комбинат маблағлари ҳисобидан унинг фаолияти учун керакли зарур ускуналар, бино, алоқа воситалари, кўпайтириш техникаси, транспорт ва бошқа воситаларни бериш:

12.4.3. Ҳақ олмасдан касаба қўмитасининг хўжалик таъминотини таъминлаш, касаба уюшмаси аъзолик бадалларини ушлаб қолиш ва ўтказиб бериш, комбинат бўлинмаларининг касаба фаоллари касаба ўқувлари учун вақт ажратиш:

12.4.4. Озиқ-овқат маҳсулотлари, санаторийлар, дам олиш уйлари, туристик ва дам олиш сафарларига йўлланмалар олиш бўйича шартномалар тузиш учун зарур миқдорда металл ажратиш, мажбуриятларини олади.

12.5. Асосий ишдан бўшатилмаган сайланма касаба фаоллари учун ходимларнинг ижтимоий-касбий манфаатларини аниқлаш, рўёбга чиқариш ва муҳофазалаш билан боғлиқ ўз жамоат вазифаларини бажариш учун ҳафтада бир кун ҳақ тўланган ҳолда ишдан жавоб берилади (сешанба-касаба қўмитаси куни).

Цехларнинг таркибий бўлинмалари касаба қўмиталарининг аъзоларига, комиссияларнинг раисларига ҳам ўз жамоат вазифаларини бажаришлари учун иш ҳақи сақланган ҳолда вақт ажратилади, бироқ улар Иш берувчини уч кун олдин бу вақтдан фойдаланишнинг аниқ муддати тўғрисида хабардор қилиб қўйишлари керак.

13. Томонларнинг мажбуриятлари ва масъулиятлари

13.1. Мазкур жамоа шартномаси бир йил муддатга тузилган. У имзоланган кунидан бошлаб кучга киради ва бутун муддат мобайнида амал қилади. Бу муддат тугаганидан кейин жамоа шартномаси токи томонлар янги шартномани тузмагунларича амал қилаверади.

13.2. Ишлаб чиқариш таркибий қайта ташкил этилиши, янги маҳсулот турлари чиқаришга, ўтилиши чоғида маҳсулотнинг рақобатчиллигини таъминлаш мақсадларида ҳаракатдаги ишлаб чиқаришни рационализациялаш вақтларида жамоа шартномаси қоидаларини янгидан қабул қилинган қонунлар, бошқа меъёрий ҳужжатлар, битимларга мувофиқлаштириш зарурияти туғилганида, шунингдек ходимларнинг меҳнат шароитлари жиддий ўзгариши билан боғлиқ бошқа ҳолатларда жамоа шартномасига тегишли ўзгартиришлар ва қўшимчалар киритилади.

13.3. Томонлар жамоа шартномаси амал қилган муддат мобайнида унга ўзгаритишлар ва қўшимчалар фақат ўзаро келишув бўйича жамоа шартномасини тузиш учун қонунда белгиланган тартибда киритилиши хусусида аҳдлашиб олдилар.

13.4. Жамоа музокараларини олиб бориш ва мазкур жамоа шартномасини бажариш жараёнида юзага келган келишмовчиликларни бартараф этиш учун томонлар келиштириш процедураларидан фойдаланадилар.

Келишмовчиликлар протоколи тузилганидан кейинги уч кун мобайнида томонлар маслаҳатлашувлар ўтказиб, ўз таркибларидан келиштирувчи комиссияни шакллантирадилар.

13.5. Музокараларда томонларнинг вакиллари сифатида иштирок этаётган шахслар, шунингдек комиссияларнинг ишида қатнашишга таклиф этилган мутахассислар музокаралар вақтида комбинат маблағлари ҳисобидан ўртача иш ҳақи сақланган ҳолда уч ойдан ортиқ бўлмаган муддатга асосий ишдан озод этиладилар.

13.6. Томонлар битимга келдиларки, уларнинг жамоа шартномасида ифодаланган манфаатлари улар жамоа шартномаси бўйича барча шартларни ва ўз вазифаларини ҳеч истисносиз бажарганлари шароитидагина рўёбга чиқарилиши мумкин.

13.7. Томонлар келишиб олдиларки, жамоа шартномаси амал қилган муддатда Иш берувчи унинг қоидаларини бажариб борган шароитда ходимлар меҳнат ва ижтимоий-иқтисодий масалалар бўйича янги талабларни илгари сура оладилар, бироқ олдиндан комбинат касаба қўмитаси билан келишиб оладилар ва Иш берувчига таъсир ўтказиш воситаси сифатида ишни тўхтатиб қўйишдан фойдаланмайдилар.

13.8. Томонлар жамоа шартномасининг матни у имзоланганидан кейинги 30 кун мобайнида Иш берувчи томонидан ходимларга етказилиши кераклиги хусусида келишиб оладилар. Бунинг учун у тегишлича кўпайтирилиши керак.

Касаба қўмитаси жамоа шартномаси қоидаларини «За металла» ва «Металлурглар минбари» рўзномаси орқали тушунтириш, шунингдек уларнинг жамоа шартномасида асосланган ҳуқуқлари рўёбга чиқарилишига кўмаклашиш мажбуриятини олади.

13.9. Жамоа шартномаси бажарилиши устидан назоратни уни имзолаган томонлар амалга оширадилар.

Томонлар жамоа шартномасининг бажарилиши тўғрисида ҳар йили (ярим йилда бир марта) меҳнат жамоаси конференциясида ҳисоб берадилар. Жамоа шартномасини имзолаган икки томоннинг биринчи раҳбарлари ҳисобот доклади билан сўзга чиқадилар.

Жамоа шартномасини имзолаган касаба қўмитаси унинг бажарилиши устидан назорат тариқасида ўз комиссиялари ва фаоллари иштирокида текширишлар ўтказади, бошқарувдан жамоа шартномаси бажарилишининг бориши ва якунлари тўғрисида аҳборотлар сўраб, уларни бепул олади: зарурият туғилганида бошқарувдан мутахассислар текширувни ўтказишни ёки бошқарув ҳақини тўлайдиган мутахассисларни таклиф этишни талаб қилади, ўз мажлисларида бошқарув, цехларнинг таркибий бўлинмалари маъмуриятларининг шартнома қоидалари бажарилишига доир ҳисоботларини тинглайди.

13.10. Иш берувчи ва у вакил қилган шахслар жамоа шартномасини бажармаганлик ҳамда унинг шартларини бузганлик учун масъулиятлидирлар.

Жамоа шартномасида белгиланган мажбуриятлар бажарилмаган тақдирда касаба қўмитасининг талаби билан умумий йиғилиш, бошқарув ва бошқа идоралар айбдор мансабдор шахсларни интизомий, моддий ва қонунларда кўзда тутилган бошқа турдаги жавобгарликка тортиш учун чоралар кўришлари керак.

«Ўзбекистон металлургия комбинати» ишлаб чиқариш бирлашмасининг бош директори А. ФАРМОНОВ.

Меҳнат жамоаси топшириғига кўра касаба қўмитаси раиси М.БОЙМУРОДОВ.

ҲАМКОРЛИК ОРҚАЛИ БИЛИМ ВА ТАЖРИБА САРИ

(Боши 1-бетда)

— Айтингчи, Сизнинг фикрингизча, «ақли расо кишиларнинг бошқа юртларга кетиб қолиши» ҳоллари республикамизда ҳам мавжудми? Бундай ҳолат олдини олишнинг қандай йўллари бор?

— Фикримча, бу масала икки хил кўринишга эга. Бунда ташқи ва ички кўриниш мавжуд. Биринчиси ақлий имкониятларимизнинг чет элга кўчиши билан боғлиқ — ҳозирча бундай ҳолат унчалик кўп эмас. Бироқ, айтиш керакки, бу ҳолатнинг бироз кучайиш тамойили кўзга ташланмоқда. Бу борада унчалик ҳавотирликка тушмаса ҳам бўлади, чунки ўзи учун қийин бир шароитда чет элга жўнаб кетган олим ёки мутахассис янги тажриба тўплагач, ўз ватанига қайтиб келиш имконини излайди. Аммо, иккинчи ҳолат бундан кўра хавфлироқдир, чунки юқори малакали мутахассис мамлакат ичкарисида қола туриб, турли сабабларга кўра ўз мутахассислигидан воз кечади ва бошқа ишга ўтади, шу тариқа у ўз малакасини тезроқ йўқота бошлайди. Фикримча, бундай мутахассисларни йўқотмасликнинг бирдан-бир йўли — улар меҳнатини ва қобилиятини муносиб баҳолашдан иборат.

— Сизлар республикадаги қайси вазирликлар ва идоралар билан яқиндан ҳамкорлик қилаяпсизлар?

— Биз республика Вазирлар Маҳкамаси, унинг ташқи иқтисодий фаолиятини мувофиқлаштириш Департаменти ҳамда тармоқ бўлимлари, Ташқи ишлар вазирлиги, Ташқи иқтисодий алоқалар вазирлиги, Молия вазирлиги, Адлия, Соғлиқни сақлаш, Маданият ишлари, Қишлоқ хўжалиги, Меҳнат вазирликлари, Фанлар академияси, Давлат мулк қўмитаси, Давлат табиатни муҳофаза қилиш қўмитаси ва бошқа қатор корпорациялар ва концернлар билан қалин ҳамкорликда иш олиб бораяпмиз.

— Ҳозир шахсан Сиз бошқа қандай лойиҳалар устида ишлаяпсиз?

— «Зонт» лойиҳасидан ташқари мен «Марказий Осиёда ташқи савдо ва транзит транспортини ривожлантириш ташаббуси (Буюк Ипак йўлини тиклаш)» ҳамда «Ташқи қарздорлик бўйича давлат бошқарув тизимини такомиллатириш» деб номланган лойиҳалар устида иш олиб бораяпман. Фан-техника фаолияти натижаларини тижорат асосига қуриш, илм-фандан фойдаланишни кўпроқ талаб қиладиган товарлар, технологиялар ҳамда хизматларни ташқи бозорга олиб чиқиш, шунингдек илм-фан мажмуини ахборот билан таъминлаш ҳамда уни халқаро ахборот оқимига қўшиш масалалари билан боғлиқ бўлган лойиҳалар учун ҳужжатларни ишлаб чиқиш ҳам навбат кутиб турибди.

— Марказий Осиё республикалари учун денгиз портларига чиқишда транзит транспорт йўлагини очиш масаласи қай тарзда ҳал этилмоқда?

— Бу масала Марказий Осиёдаги бешта республика мустақилликка эришган пайтдан буён мазкур республикаларнинг диққат марказида турибди. Янги иқтисодий ва жуғрофий вазият халқаро савдо-сотиқ аҳамиятини оширда ва жанубий портларга олиб чиқадиган қисқароқ денгиз йўлларини ёки Осиё ва Ғарбий Европа билан боғлайдиган, қисқароқ, қуруқликдаги йўлларни қўшимча равишда очишни тақозо этди. Ўзбекистон Республикасининг Президенти Ислом Каримов БМТнинг бултур бўлиб ўтган Бош Ассамблеяси юбилей сессиясида сўзлаган нутқида ана шу минтақалардаги муаммони ҳал қилиш ҳаётий муҳим аҳамият касб этишига жаҳон жамоатчилигининг диққат-эътиборини қаратди. Бу хил йўлларнинг очилиши Марказий Осиё мамлакатлари учун ҳам, транзит йўлаги ўтадиган давлатлар учун ҳам янги савдо алоқаларини ўрнатиш имконини яратади. Масалан, Хитойда ва Эронда 1996 йилда баъзи қўшимча йўллар қурилишининг тугалланиши темир йўл йўлагининг барпо этилишига олиб келиши мумкин. Бу йўлак Хитойни Марказий Осиё республикалари орқали Ғарбий Европа ёки Эрон ва Покистоннинг жанубий портлари билан боғлайди. Бу эса Марказий Осиёнинг буюк меросларидан бири-қадимий Ипак йўлини чиндан ҳам тиклаш деган маънони англатади.

Марказий Осиёда бешта янги, мустақил давлатнинг вужудга келганлиги жаҳонда ривожланиб бораётган, аммо денгизларга чиқиш йўли бўлмаган мамлакатлар сонининг бирмунча кўпайишига олиб келди. Ҳозир бундай мамлакатлар 29 тадир. Улар орасида Ўзбекистон алоҳида ўринни эгаллайди — у денгизга чиқиш учун камида иккита қўшни давлатдан ўтиши лозим бўлган бирдан-бир суверен давлат ҳисобланади. Мазкур минтақадаги мамлакатларнинг денгизга чиқиш ҳуқуқи халқаро конвенцияларда назарда тутилган ва бу ҳолат Бош Ассамблеянинг 1993 йил 21 декабрдаги қарорида таъкидлаб ўтилган. Унда баён қилинганидек, юкларни транзит усулда бемалол ташиш манфаатдор мамлакатлар ўртасида келишиб олинган шартларга боғлиқ. Бу хил шартлар хусусида келишиб олиш эса катта миқёсдаги сиёсий ҳамда техник ишларнинг бажарилишини тақозо этади. Бунинг учун ана шу мамлакатлар юқорида таъкидланган конвенцияларга қўшилмоғи, халқаро ҳуқуқлар асосида икки томонлама ва кўп томонлама битимлар имзоланмоғи, шунингдек йўллар, транспорт воситалари, кўмакчи тармоқлар тўғрисидаги қонунлар ва техник талабларнинг, божхоналар қоидаларининг ҳужжатларни расмийлаштириш тартиби ва хавфсизлик масалаларининг хилма-хиллиги билан боғлиқ қатор муаммолар ҳал қилинмоғи лозим. Айни шу масалаларни муҳокама қилиш учун ўтган йил ноябрь ойида Анқарада (юқорида эслатиб ўтилган лойиҳа доирасида) техникавий кенгаш чақирилган эди. Кенгаш ишида Марказий Осиёдаги беш республика, шунингдек Озарбайжон, Афғонистон, Гуржистон, Эрон, Хитой, Русия ва Туркия вакиллари қатнашдилар.

— Мазкур муаммони ҳал қилишда БМТнинг қайси муассасалари иштирок этмоқда? Бу ишга хорижий сармояларни жалб этиш масаласи назарда тутилганми?

— Юқорида кўрсатиб ўтилган масалалар БМТнинг ихтисослаштирилган муассасалари — БМТ Савдо ва ривожлантириш конференцияси (ЮНКТАД), Осиё ва Тинч океан минтақаси бўйича иқтисодий комиссия (ЭСКАТО) ва Европа бўйича иқтисодий комиссия (ОИК) ёрдамида ўрганиб чиқилди ва зарур техникавий-иқтисодий хулосалар қилинди. Бу масалалар бошқа мамлакатларда худди шу хилдаги муаммоларни ҳал қилиш юзасидан техник ёрдам кўрсатиш соҳасида талайгина тажриба тўпланган.

Музофотда назарда тутилаётган 5 та ёки 6 та устивор йўлакнинг ҳар бири учун қурилиш ишларининг ва кўмакчи тармоқларни барпо этишнинг умумий қиймати 250—300 миллион долларни ташкил этади. Кўп сонли халқаро ривожланиш банклари, молия ташкилотлари, хусусий компаниялар шунингдек донор мамлакатлар бу ишга катта қизиқиш билан қарамоқдалар. Худудидан ана шу йўлаклар ўтадиган мамлакатлар ўртасида кенг қамровли битимларга эришилган тақдирда юқорида тилга олинган ташкилотлар ҳамда давлатлар бу алоқа йўлларини барпо этиш учун маблағ сарфлашга жалб қилинишлари мумкин.

Ой ва ўсимликлар

ОЙГА ҚАРАБ ЭКСАНГ - ҚЎШ ҲОСИЛ ОЛАСАН

Биодинамика - ер юзидаги барча мавжудотлар ривожи маромлари (ритми)ни ўрганувчи фан. Дастлаб ўсимликларда, кейинроқ эса жониворларда уларнинг ривожланиши ой фазалари ривожи билан мос равишда кечиши аниқланган. Бундай боғлиқлик Птолемей (эрамизнинг биринчи асри) давридаёқ сезилганди. Биринчи бўлиб инглиз файласуф ва табиатшуноси Фрэнсис Бэкон (1561-1626) ўсимликлар ривожининг ой фазаларига боғлиқлигини илмий асослаб берганди. Шундан бери биодинамика қарийб беш аср давомида замин маромларини осмон жисмлари ҳаракатига қиёсан ўрганадиган астрология билан боғлиқ бўлиб келди. Табиий фанлар ривожланиш маромларини ўрганишга XX аср бошларига келибгина киришди. Фандаги тадқиқотлардан қатъий назар, зироатчилардан ўткир кузатувчанлик амалда деҳқончиликда экинларни экиш ва чорвачиликда молларни қочиришда Ойнинг маълум фазаларига қараб иш тутиш катта самара беришни исботлаб берганди. Ойга қараб эксанг қўш ҳосил оласан, яъни икки ҳисса кўп ҳосил оласан, деган ибора шундан пайдо бўлган. Ҳозирда бу амалий кузатувлар илмий изланишлар билан қўшилиб, қишлоқ хўжалигида биодинамика услубини вужудга келтирди. Бу усул қўшимча меҳнат, маблағ сарфламай туриб, ҳосилдорликни ошириш, маҳсулот сифатини яхшилаш ва уни асраш муддатларини узайтириш имконини беради.

Биодинамик усулнинг асосий қоидаси шундан иборатки, ой фазалари цикли (янги ойдан кейинги янги ойгача 29,5 кун) йил фасллари алмашиш циклини ўз ичида тўла такрорлайди. Яъни бу барча тирик организмлар ва биринчи навбатда ўсимликлар 29,5 кун ичида бир йўла ҳам қиш, ҳам баҳор, ҳам ёз, ҳам куз фаслларини бошдан кечирадилар. Янги ой қишнинг ўртасини билдирса, унинг биринчи чораги баҳорнинг ўртасига тўлин ой, ёзнинг қоқ жазирамасига ва унинг сўнгги чораги кузнинг ўртасига мос келади.

Сиз қуйида ойнинг турли ҳолатига қараб боғ ва экинзорларда ишни қандай ташкил этиш самаралироқ бўлиши ҳақида қизиқарли маълумотлар оласиз.

Биз аввало бундай фазалар цикли давомида янги ойдан тўлин ойгача ва ундан яна кейинги янги ойгача ойнинг таъсирида ўсимликдаги шарбатлар ва энергия қандай тарқалишини яхшилаб ўзлаштириб олишимиз зарур. Янги ой чиққанидан бошлаб ўсимликдаги барча шарбатлар юқорига, илдиздан поя бўйлаб шохларнинг учларига қараб шарқираб оқа бошлайди. Ой тўлишга келиб ўсимликнинг юқори қисми - учлари, гуллар ёки меваси энергияга тўлиб тошади. Сўнг аста-секин ой камайиб «қариб» бориши билан ўсимликдаги шарбатлар шохларнинг учларидан пастга илдиз ёки ҳосил туганакларига қараб оқа бошлайди.

Кейинги янги ой чиқиши пайтига келиб, барча шарбатлар ўсимликнинг пастки қисмида тўпланади. Янги ой тўлиниб борган сайин бу шарбатлар яна «шарқираб» тепага қараб оқа бошлайди. Ушбу кузатувдан жуда оддий, лекин ғоят фойдали хулоса келиб чиқади. Янги ўсимликнинг у шифобахш ўсимлик бўлсин, ҳоҳ гул, сабзавот ёки мевали энергия ва шарбатлар бизга керакли қисмда энг тўпланган пайтта тўғрилашимиз керак.

Ҳар қандай гулларни новда, шохларни уруғлар, меваларни юзадаги ҳосилни тўлин ой кезлари йиғиб олган яхши. Илдиз ҳосиллари - туганаклар, илдизпоялар, илдизларни ой кўринмай қолган кезларда, яъни янги ой чиқишдан олдин йиғиб олиш керак.

Иккинчи муҳим қоида ўсимликни ойнинг биз учун қулай фазасида ерга ўтқазишдан иборат. Бунда албатта, ўсимликнинг қайси қисми - ердан юқори қисми ёки ер ости қисми бизга кераклигини ҳисобга олиш даркор. Агар бизга ўсимликнинг ер юзидаги қисмидан керак бўлса уларни янги ой катталаниб бораётган пайтда уни ўтказиш ёки экишимиз зарур. Фақат ой тўлишидан анча олдин бу ишни ниҳоясига етказиш шарт. Мабодо ўсимликнинг ер ости қисми керак бўлса уни ой тўлгандан кейин, лекин бундан жуда ҳам кўп ўтмай экиш ёки ўтказиш мақбул. Шунда ўсимлик пастга оқаётган шарбатлар ҳисобига ҳосилини йиғиб олишга имкон берамиз.

Ниҳоят ой агрономиясининг учинчи қоидаси ғоят муҳим аҳамиятта молик. Бу қоида ой сайёраси қайси буржлардан ўтиб боришига қараб қишлоқ хўжалиги участкасида, томорқада ишни ташкил қилишдан иборат. Ой ҳар бир бурждан тахминан 2-3 кун давомида ўтади. Фақат унинг тезлиги доимий бўлмай, ўзгариб туради. Лекин барибир, унинг ўртача тезлиги ҳар бир буржга 2,5 кунга тўғри келади. Ойнинг таъсири у ёки бу бурж қувватига қараб ўзгариб туради. Шунинг учун ҳам «Арслон» буржидан ўтаётган ойнинг таъсири, айтайлик «Балиқлар» буржидан ўтаётган ўша ойнинг таъсир кучидан кескин фарқ қилади. Хўш, само буржларининг ўзлари таъсири қандайку, улар ўсимликларга қандай таъсир этади?

Шундай қилиб, барча само буржлари ўз хусусиятларига кўра «Мевали» ва «бепушт», «қуруқ» ва «хўл», эркак ва урғочи шунингдек, «оловли» ва «ҳаволи», «сувли» ва «тупроқли» буржларга бўлинади. Биргина шу рўйхатнинг ўзиданоқ ой «бепушт» ёки «қуруқ» ёки «эркак» буржидан ўтаётган пайтда экилган пистадан ой «хўл», «урғочи», «мевали» буржида турган вақтда экилганидан анча заиф ниҳол ўсиб чиқади.

Шу тарзда сиз жами бўлиб иккита омилни эътиборга олишингиз керак бўлади. Яъни бажарадиган агротехник тадбирингиз учун керак бўлган ой ҳолатини ва шу ой жойлашган ва сизга мос келадиган буржни аниқлашингиз зарур. Ой буржларининг улар хусусиятларига мувофиқ таснифга қараб, сиз ойнинг ўзингизга керакли ҳолатини аниқлаб олар экансиз, албатта, томорқангизда қилинадиган ишларнинг энг қулай вақтини белгилаш учун ойнинг шу вақтда қайси буржда турганини билишга ҳаракат қилинг.

Яна бир тавсиямизга эътибор беринг. Астрологик тавсияларга амал қиламан деб, оддий деҳқончилик қоидалари ва яшаб турган жойингиздаги анъанавий одат бўлиб қолган турли ишлар муддатларини бузишга интилманг. Масалан, бирон иш учун ойнинг буржларидаги жойлашуви жуда қулай бўлса-ю, худди шу кезда ёмғир шаррос қуйиб турса, албатта, ёғингарчилик ўтишини кутиш керак. Гул кўчатларини ҳам астрологик қулай экин деб музлаган ерга ўтқазиб бўлмайди.

Ниҳоят, сизга эслатишимиз лозим бўлган сўнгги илтимосимиз: экинларни одатда ё эрта тонгда ёки кечга яқин экиш ёки ўтказиш фойдали ҳисобланади. Астрологик нуқтаи назардан бу тадбирни ё ой чиққунига қадар ёки у ботгандан кейин бажарган маъқул. Айни ой чиқаётган ёки ботаётган пайтда экин экиш ва ўтказиш энг муваффақиятсиз вақтдир. Шу пайтлари вақтни ҳеч бўлмаса, ярим соат олдин ёки кейинга суриш керак.

(Газетамизнинг келгуси сонида томорқада ой ҳолатларига қараб ҳамда унинг буржларда жойлашувига қараб деҳқончилик ишларини олиб бориш жадвалларини ўқишингиз мумкин).

СУВ ҚАДРИ

Долзарб мавзу

Ёки шу йўналишдаги Фармонинг қандай бажарилаётгани хусусида Чинободда қуйидаги суҳбатнинг гувоҳи бўлдим:

— Шундай каттагина шоҳ бекат ҳеч сувга ёлчимади-да, — деди автобус кутаётган йўловчилардан бири. — Қаранг, бола фақирлар сотиб олишаётган меваларни шундайлигича ейишаяпти. Сув бўлганида, чайқаб олишарди.

Унинг шериги тажанг бўлиб қўл силтади:

— Туман марказидаги аҳволни бундан яхши деб ўйлайсизми? Водопровод қувури анқонинг уруғи-ку у ерда ҳам! Сув бўйида сувга зор, деб шунга айтишса керак-да. Бирон марта қўл ювушга сув топмаганман.

Атрофни кузатаман. Дарҳақиқат, шундоқ шоҳ бекат ёнгинасидаги бозорча растасига терилган турли хил мевалару сабзавотларни харид қилишаётганларнинг баъзилари атрофга бир аланглаб олишади-да, ноиложликдан енларига суртиб оғизларига солишади. Негаки, ювиб олиш учун сув йўқ. Йўловчи суҳбатдошларнинг «сув бўйида сувга зор» деган кесатишларида жон борлигига беихтиёр қўшиламан. Ахир, кўриниши ва ободончилиги жиҳатидан унча-мунча шаҳардан қолишмайдиган қадимий Чинободнинг тепа қисмидан Катта Андижон канали кесиб ўтса, кун ботиш тарафидан Қорадарё ҳайқириб оқса...

Аслида, Андижоннинг Наманган вилояти билан туташ Балиқчи тумани хўжаликларининг кўпчилиги Фарғона каналининг асосий об-ҳаёт манбаларидан бири ҳисобланган Қорадарё соҳилларида жойлашган. Шу боисдан, сув танқислигини сезишмайди. Экинга ишлов берилса, озиқлантирилса бас. Лекин одам боласи умрининг узоқ бўлишлиги, ҳаётнинг фаровон кечишлиги, турмуш маданиятининг юксалиши деҳқончиликдан ташқари бошқа омиллар қатори тоза ичимлик сувига ҳам боғлиқ эканлигини ҳамма билади. Бинобарин, юртбошимиз республикамиз истиқлолининг тонготаридаёқ буни алоҳида кўрсатиб ўтган ва ушбу йўналишда махсус Фармон чиқарган.

— Тўғри, кўчаларга темир қувур ўрнатиб жўмраклар қуймаганмиз,— дейди шу мавзудаги муаммоларни тилга олганимизда туман ҳокимининг ўринбосари Абдурашид Мажидов. — Водопровод тармоқларини шаҳар усулида хонадонларга киритганмиз.

Бўлса, бордир. Аммо туман раҳбарларининг шаҳар бозорлари мева ва сабзавот расталари олдида тоза сувли жўмраклар борми-йўқлиги эътиборларини тортмаганлигига ачиндим.

Шу масалани ўрганиш учун Учуйли қишлоғида бўлганимда қизиқ ҳолатга дуч келдим. Қишлоққа кира беришда Хурсандбой Раҳмонов деган эпчилгина йигитни учратдим. Ўзини қишлоқ ҳудудидаги Навоий номли жамоа хўжалиги 1-бригадаси ҳисобчиси деб таништирди. Салом-аликдан кейин ичимлик суви таъминотини сўрадим.

— Ҳамма хонадонга водопровод туширилган. Кўчалардаги қувурлар ҳам қишин-ёзин бир хил ишлаяпти, — деди Хурсандбой.

Кўнглим тўлди. Бироқ ўн-йигирма қадам узоқлашмасимдан ариқдаги бўтана сувга челагини тўлдириб қаддини букканича кўтариб кетаётган отахонни кўрдим. Ажобо, ҳозиргина Раҳмонов бошқача гап айтганди-ку! Нуронийни безовта қилишга ботинмадим. Сал нарироқда қолган икки ёшни тўхтатдим. Хурсандбойнинг гапларини такрорладим. Ёшлар кулишди:

— Акамиз катталарга ёмон кўринишни истамаганда. Хонадонлардагини қўя берингту, қишлоғимиз кўчаларидаги 7 темир қувурдан 3 таси ишлаётганигаям минг мартадан шукроналар айтиб юрибмиз. Сабаби, анави кўраётган минорангиз, — Илҳомжон Турсунов билан Авазбек Қодиров ердан ўн беш-йигирма газ баландликдаги сув тўпланадиган улкан идишни кўрсатишди, — эскириб, чириб қолган. Ярмига ҳам тўлмасдан тўкилиб ётибди. Оқибатда босим паст. Узоққа етказиб бера олмайди.

— Тузатса бўлмасмикан?

— Эскини эплагунча эсинг кетади, деганлар, ака. У қачон ўрнатилганлигини биз билмаймиз. Балки 25-30 йил ўтгандир.

Шу тариқа ҳолатга Жартепа қишлоғида ҳам дуч келдим. Бўйи баробар икки челакни қора терга ботиб кўтариб бораётган 13-14 ёшли қизалоқдан уйларида водопровод тармоғи бор йўқлигини суриштирдим. Қизча қоп-қора кўзларини, бир зум ҳайрон бўлганича менга тикди-да, соддалигимга раҳм келгандек деди:

— Унақа нарсалар шаҳарда бўлади-да, бизники қишлоқ-ку!

Бу ўринда ўзим гувоҳ бўлган яна бир воқеа ҳеч-ҳеч ёдимдан кўтарилмайди. Туманнинг Қорадарё билан Қирғизистон адирликларидан бошланадиган Қолгандарё туташган жойидаги Хўжаобод қишлоғида Носиржон деган покдомон механизатор дўстим яшайди. Умрининг ўттиз йилдан ортиқ қисмини трактор чамбарагини бураб ўтказган бу заҳматкаш деҳқон фарзандининг орзулари ҳам ўзи сингари соддагина.

— Саратонда трактор ҳайдаш одамга малол келади, — дейди у очиқчасига тан олиб. — Ҳаво тафти 40 даражага етганида моторнинг алангаси офтоб жазирамасига қўшилиб ўтирган жойингиз тандирнинг оғзига айланади. Чидашга мажбурсиз. Тракторни қантариб сояга ёнбошлашга виждонингиз йўл қўймайди. Ахир, ер етилган. Бугун юмшатмасангиз, тупроқ ёрилади, ғўзанинг томири узилиб касалликка чалинади. Шундай кезларда кўнгилингиз битта истакни тусайди: темир қувурдан оқиб турган муздек сув ичсанг!

Ўтган ёз Носиржоннинг соясалқин ҳовлисида меҳмон бўлганимда эндигина тили чиққан набираси кўчадан чопқиллаб кирди:

— Сув телди! Сув машинаси телди! Тезроқ чиқийлар!

Гапи чала қолган Носиржон шу заҳоти жойидан қўзғолди. Уйдагилар ҳам шошиб қолишди ва ҳаммаёқ ўтган замонларда Ой тутилгандек тарақ-туруққа тўлди. Келинлару, ўғил-қизлар, ҳатто Носиржоннинг ўзи ҳам қўлларига идиш тутишиб дарвозага қараб юришди.

Айтишларича, ариқ сувини рўзғор юмушларига яратишаркан-да, истеъмол учун тоза сувни хўжалик томонидан ажратилган транспорт етказиб беракан.

— Ташиб келтириладиган сувга умид боғлаб кун ўтказиб бўлармикан?- Шундай дейишдан ўзимни тия олмадим.

— Сиз ҳақсиз, қўл билан берганга қуш ҳам тўймайди. Бундан ташқари эпини топганлар ҳовлисидан артезиан қудуқ кавлаб олишяпти. Биз ҳам қазиганмиз. Носиржон бурчакка қараб имлади. — Бироқ сув шўррок чиқди, ичишга ярамайди.

Дунёнинг ажабтовур ҳангомалари кўп. Бир маҳаллар биз сўз юритаётган туманда ҳамма жой, ёки аниқроғи 98 фоиз хонадонга тоза ичимлик сув тармоғи кириб борганлиги юзасидан «юқорига» хабарнома йўлланган эди.

— Ҳақиқаттан, шундай бўлган, — тан олади Абдурашид Мажидов. — Қай тахлит шундай маълумот берилганига ўзимиз ҳам ҳайронмиз. Бу эҳтимол ўша қарсакбозлик замонасининг касалидир. Шуни назарда тутиб биз Андижон «Об-ҳаёт» лойиҳалаш институти мутахассисларини чақирдик ва борлиқ водопровод шаҳобчаларини тафтишдан ўтказиб беришни сўрадик.

Ҳоким ўринбосарининг мулоҳазаларига қўшилмасдан бўлмайди. У маҳалларда Москвага қараб қанчадан-қанча ёлғон рапортлар учмаганмиди! Агар ўша «эртаклар»га ишонилса, ер юзида энг бадавлат яшаётган биз бўлиб чиқардик. Хўш, бугун ўзимиз ўрганиб қолган ва қонимизга сингиб кетган ана шундай хатоликлар қайтарилмаётганига ким кафолат бера олади? Биз туман бош меъмори Муҳаммаджон Расулов билан ўрганилаётган соҳага оид маълумотномаларни таҳлил этаётганимизда шундай хавотирлик хаёлимдан кечди. Агар қоғоздаги рақамларга ишонилса, ҳозир бу борадаги ишлар чакки эмас, деган хулосага келмасликдан бошқа илож йўқ. Нега дейсизми?

Бош меъморнинг қайта-қайта таъкидлашича, қишлоқ фуқаролар кенгашлари раислари имзо чекиб тасдиқлашган маълумотномада 1995 йилнинг май ойи ҳолатига қараганда тумандаги мавжуд 23565 хонадондан бугунги кунда 15006 таси тоза ичимлик сувидан баҳраманд. Бошқачасига ифодалаганда, 328,2 чақиримлик водопровод шаҳобчаси фаолият кўрсатяпти. У ҳолда нима учун биз юқорида номларини келтирган қишлоқларда бу нарсани кузатмадик? Олимбек қишлоғидаги маҳалла қўмитаси идорасига ёндош чойхонада гурунглашаётган оқсоқоллар ҳузурида бўлдим ва улардан хонадонларига тоза ичимлик суви кирган-кирмаганлигини суриштирдик.

— Йўқ, десак ёлғончи буламиз, — дейишди нафақачилардан Бозорбой ота Раҳмонов ва Абдураҳмон ака Усмоновлар. — Баъзи катталарнинг уйига ҳақиқаттан ҳам водопровод қувурлари кирган ва ишлаяпти. Ҳозир қишлоғимиз кўчаларининг 3 жойидаги қувур жўмрагидан сув оқяпти. Қиш маҳалида сув тортадиган насос ишдан чиқиб роса қийналдик. Яхшики, умрингдан барака топгур хўжалигимиз раиси елиб-югуриб тўғрилади.

Аммо барча жамоа хўжаликлари раҳбарлари ҳам халқ учун бир хил жонкуяр эмасга ўхшайди. Чунки Эски қишлоқда бўлганимизда шундай миннатдорчилик сўзларини эшитмадик.

— Минорага сув ҳайдаб берадиган насос бузилганига анча бўлди,-дейди куйиниб нафақахўр Абдуллажон ака Ҳожимуродов. — Бироқ уни ўнглаш ҳеч кимнинг эсига келмаяпти. Ноилождан қўшни «Намуна» жамоа хўжалигига қарашли Сарновул маҳалласидан сув ташиб келтиряпмиз.

Хуллас, бу тахлит мисолларни қоғозга туширaман, десангиз гап кўп. Сувсиз, ҳаракатсиз кеккайган кранларни Ўрмонбек қишлоқ фуқаролар кенгашига қарашли қатор маҳаллаларда, «Пахтакор» жамоа хўжалигида, туманнинг, бошқа қишлоқларида ҳам кўришингиз мумкин. Қиссадан-ҳисса шуки, ҳадеб қоғозбозлик қилиб маълумотнома тўплай беришдан кўра Президент Фармонини рўёбга чиқариш учун фурсат етди. Ўйлаймизки, Балиқчи тумани раҳбарлари мақоламиздан тўғри хулоса чиқариб олади ва аҳолини тоза ичимлик суви билан таъминлашни яхшилаш учун қатъийроқ чоралар кўради.

Обиджон ЖУМАНАЗАРОВ, «ИШОНЧ» мухбири.

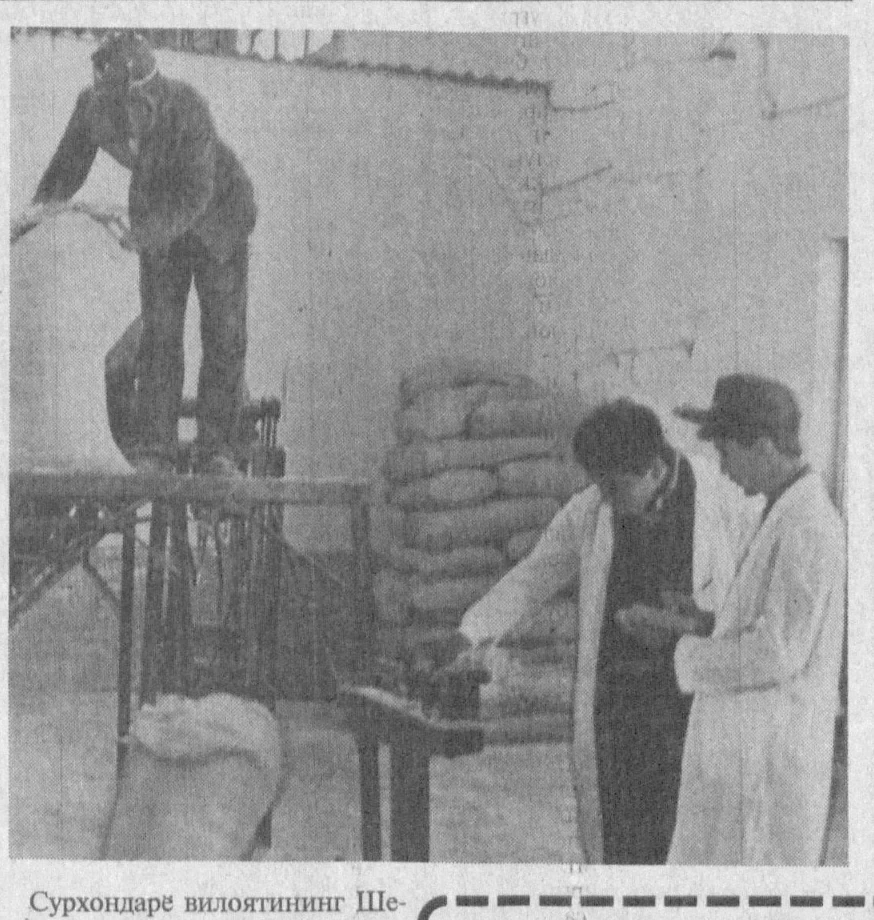

Сурхондарё вилоятининг Шеробод туманидаги ун заводи аҳолини етарли маҳсулот билан таъминлаш қаторида унлаб кишиларни иш билан таъминлади.

Суратда: унни истеъмолчига жўнатиш пайти.

И.ХЎЖАЕВ (ЎзА) сурати.

РЕЖАЛАР БЕЛГИЛАНДИ

Тошкентда Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерациясига қарашли «Меҳр нури» суғурта компанияси ҳиссадорлик жамиятининг умумий мажлиси бўлиб ўтди. Уни «Меҳр нури» суғурта компаниясининг раиси, КУФК раиси муовини Қ. Рафиқов олиб борди.

Компания Бошқаруви раиси Ш.Қосимов «Меҳр нури»нинг 1995 йилдаги фаолият якунлари ва келгусидаги режалар тўғрисида ҳисобот берди. Нотиқ ҳиссадорлик жамиятининг дастлабки йиллардаги ишлари ҳақида гапира туриб, Ўзбекистонда суғурта бозори ва у билан боғлиқ бўлган масалалар мувофиқлашаётганини таъкидлаб ўтди. Бинобарин, компания чиқарган илк акциялар аллақачон сотиб бўлиниб, яқин келажакда яна 950 минг сўм қийматидаги янги қимматбаҳо қоғозларнинг чиқарилиши юқоридаги таъкидни тасдиқлайди. Қолаверса, компаниянинг 1996 йил 1 мартгача бўлган низом жамғармаси 1 миллион 350 минг сўмни ташкил этаётир.

Республика Президенти иқтисодий ислоҳотларнинг бугунги босқичида ҳиссадорларга дивиденд тўлаш муҳим аҳамиятта эга эканлигини кўп таъкидламоқда. «Меҳр нури» ҳиссадорлик жамияти ҳам бу мақсадлар учун ярим миллион сўмлик маблағни ажраттани таҳсинга сазовордир.

Мажлис қатнашчилари компания бошқарувининг ишини намунали топиб, келгуси режалар ҳақида ҳам тўхталиб ўтишди.

Ўз мухбириuз.

УЙДАГИ БОҒЧА

Норин туманидаги «Оқ олтин» жамоа хўжалиги ҳудудидаги чорвачиликка ихтисослашган «Бахт» хусусий ҳиссадорлик жамияти аъзолари катта қулайликка эга бўлдилар. Ҳиссадорлик жамияти ташаббуси билан Маргизор қишлоғида ушбу жамоада бош муҳандислик вазифасида ишловчи Тоҳиржон Дўстматов уйида болалар боғчаси очилди.

Аввалига шу мақсад учун ажратилган уй сифатли таъмирлашдан чиқарилди. Караватлар, ўйинчоқлар, идиш-товоқ, умуман, кичкинтойларнинг мириқиб кун ўтказишларига асқотадиган барча воситалари ҳозирланди. Туман халқ таълими бўлими билан келишилган ҳолда 3 нафар мутахассис танланди.

«Ишонч» мухбири

Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси «Меҳр нури» очиқ турдаги акциядорлик Суғурта компанияси

3 акциялар чиқариш Рисоласи

«Меҳр нури» суғурта компанияси акциядорларининг йиллик йиғилишида акциялар чиқариш тўғрисидаги қарор қабул қилинди (1996 йил 14 март 5-4 сонли протокол).

3-маротаба акцияларни чиқариш Рисоласи Тошкент шаҳар ҳокимлигининг Молия Бош Бошқармаси томонидан 14-14-1-0011-3 сонли қарори билан 1996 йил 1 апрель куни рўйхатдан ўтказилди.

1.Эмитент тўғрисида маълумотлар

1. Тўла номи: Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси «Меҳр нури» очиқ турдаги акциядорлик Суғурта компанияси. Қисқа номи «Меҳр нури» АСК.
2. Манзилгоҳ: 700165, Тошкент шаҳри, «Правда Востока» кўчаси, 24-уй.
3. Давлат рўйхатига олинганлиги тўғрисидаги маълумот: Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги томонидан 1994 йил 11 октябрда рўйхатга олинган (389 сонли Гувоҳнома).
4. Ташкилий-юридик шакли: Очиқ турдаги акциядорлик жамияти.
5. Банк муассасаси ва ҳисоб-китоб рақами: 003467109 УР СҚБнинг Тошкент шаҳар Нодирабегим бўлимида ҳисоб-китоб рақами очилган, МФО 172613301

«МЕҲР НУРИ» Акциядорлик Суғурта компаниясининг 1996 йил 1 январгача бўлган Баланси (минг сўм):

Актив

1. Асосий воситалар	723,6
2. Узоқ муддатли молиявий қўйилмалар	96,1
3. Заҳиралар ва ҳаражатлар	116,4
4. Қисқа муддатли молиявий қўйилмалар	13702,5
5. Ҳисоб-китоб счети	2119,3
6. Бошқа оборот активлар	49,9
Баланс	16807,8

Пассив

1. Устав фонди	1350,0
2. Таъсисчилар билан ҳисоб-китоблар	459,8
3. Қисқа муддатли қарзлар	1000,0
4. Мулкий ва шахсий суғурта бўйича ҳисоб-китоблар	13790,6
5. Бюджет ва бюджетдан ташқари фондлар бўйича ҳисоб-китоблар	207,4
Баланс	16807,8

II. Акциялар тўғрисида маълумотлар

Чиқарилган акциялар сони: 4300 дона
Акциялар тури: оддий эгасининг номи ёзилган
Жами чиқарилган акциялар суммаси: 2150000 сум

Битта акциянинг номинал қиймати: 500 сум
Акцияларни чиқариш шакли: қоғозсиз, ҳисоб-китоб рақамида ёзиш йўли билан ҳисобга олинади.

«Меҳр нури» суғурта компаниясининг 1 ва 2-акциялар чиқариш (акциялар эмиссияси) тўғрисида ҳисобот

1995 йилда 2 марта акциялар чиқарилди:

Биринчи эмиссия 1995 йил 11 январда Тошкент ҳокимлигининг Молия Бош бошқармаси томонидан қайд этилди (14-1-40 сонли гувоҳнома). Унда 800 оддий номи ёзилган номинал қиймати 500 сум бўлган жами 400 минг сўмни ташкил этган акциялар чиқарилди ва январ-май ойларида 6 ташкилотга сотилди.

Иккинчи эмиссия 1995 йил 14 июнда Тошкент ҳокимлигининг Молия Бош бошқармаси томонидан қайд этилди (14-1-95 сонли гувоҳнома). Унда 1900 оддий номи ёзилган номинал қиймати 500 сум бўлган жами 950 минг сўмни ташкил этган акциялар чиқарилди ва 1995 йил июлдан 1996 йил феврал ойларида 21 ташкилот ўртасида тарқатилди.

Барча чиқарилган акциялар номинал қиймати бўйича сотилган. Акцияларни сотиб олган ташкилотлар Акциядорлар Реестрига киритилган. Акциядорлар сони 25 тани ташкил этди.

«Меҳр нури» суғурта компанияси Бошқаруви.

ЁРДАМЧИ КОРХОНАЛАР КЎПАЙМОҚДА

Гурлан туманидагиИ.Холматов номли жамоа хўжалиги ҳудудида уч мингта яқин ишга яроқли киши бор. Лекин хўжаликда уларнинг 1090 нафари ишлайди. Қолганлари туман марказидаги турли идораларга қатнаб ишлайдилар. Ҳисобкитобларга қараганда, 137 ишсиз бор. Хўжалик бошқаруви тегишли ташкилотлар билан ҳамкорликда янги иш ўринларини очишга ҳаракат қиляпти. Тадбиркор, ташаббускор инсонларнинг бу борадаги таклифлари қўллаб-қувватланмоқда. Шу боис ҳам ҳозир 12 та кичик ва хусусий корхона, 4 та тикувчилик цехи, бир ўринда атлас тўқиш цехи ҳам ишлаб турибди. Ўтган йил сутни қайта ишлаб техник клейказеин чиқариш цехи иш бошлади.

Ш.АҲМЕДОВ

Бизга ёзадилар

ҚИШЛОҚ АҲОЛИСИ ҚУЛАЙЛИГИ УЧУН

Мингбулоқ туманидаги «Алами» жамоа хўжалигида аҳоли учун қўшимча иш ўринлари яратиш, зарур маиший шароитлар яратиш борасида катта ишлар қилинмоқда. Ўтган йил охирида очилган тўқиш кичик корхонасидан 20 га яқин хотин-қиз ўз меҳнат ўрнига эга бўлди. Бундан ташқари кўпчилик талабига кўра тегирмон, обжувоз қурилди. Новвойхона, сартарошхона, гўшт дўконлари, пойафзал устахонаси фаолият кўрсатаяпти. 12 жойда озиқ-овқат ва саноат моллари эл хизматида.

Ж.ОБИДОВ

Одамийлик сабоқлари

САВОБИ УЛУҒ САХОВАТ

Эл-улус орасида шундай ривоят юради. Ўн беш одам улфат бўлиб «гап ейишар» экан, шулардан учтўрт киши маслаҳатлашиб ҳаж мавсумида Аллоҳ Таборак ва Таолонинг энг севган шаҳарларидан Маккаи Мукаррамага бориб ҳаж тавофини қилишни ўз олдиларига мақсад қилиб қўйишибди. Бир неча йил давомида дўстларнинг бири астойдил ҳаракат қилиб, сафар учун пул маблағ тўплабди, йўл ҳужжатларини расмийлаштиришибди. Унинг завжаси ҳомиладор экан. Бир куни ишдан кечроқ келса:

—Дадаси, кабобнинг жуда ҳам тотли ҳиди димоғимни қитиқламоқда. Шу кабобни кўнглим тусаяпти,-дебди.

-Уйда янги сўйилган қўй гўшти бор, шундан дарров пишириб бера қолай,-дебди уй соҳиби.

-Йўқ, у пиширган кабобингиз бундай тотли бўлмайди, чамамда. Менинг димоғимга хушбўй таъмидан огоҳ бериб, ҳиди келаётган кабобдан ақалли бир дона бўлса ҳам олиб келиб беринг,-деб ёлворибди.

Бировнинг ҳақидан қўрққан у киши ҳижолат чекиб, истиҳола билан, минг андишада, аммо ҳамёнга пул солиб, кабоб ҳиди келаётган томон борибди, эшик қоқибди. Кабоб пишираётган киши ўн икки фарзанднинг отаси бўлиб, қўл учида кун кўришар экан. Аммо ҳамиша меҳмондўстлиги билан ҳурмат қозонган соҳиб бу гал қўшнисини уйига киришга таклиф қилмабди. Шундай бўлса ҳам меҳмон андишани йиғиштириб уй эгасига:

-Биласизми, биродар, мен ишдан келсам, уйда келинингиз аллақаердан келаётган кабобнинг ҳидига кўнгли кетганини айтди. Мен эса, кеча сўйилган қўй гўштидан кабоб пишириб берай десам, унамади. Келинингиз ҳомиладор, фақат хуштаъм ҳид тараётган сизнинг кабобингизни емоқчи эканлигини айтиб, қўймади. Узр, бир донагина сотсангиз, мен келинингизни хушнуд этсам,-деб ўтинибди.

Уй соҳиби эса сотмаслигини, беролмаслигини минг истиҳола билан айтибди. Қўшниси қистайвергач, таомни уларга лойиқ кўрмаслигини айтибди. Охири қўшнининг қистовига:

-Сиз учун бу овқат ҳаромдир,-дебди аччиқланиб.

Бундай гапни кутмаган чақирилмаган меҳмон пул ҳам бериб кўрибди, ялиниб ёлворибди, хотинининг ҳомиладорлигини айтибди. Ниҳоят чорасиз қолган соҳиб йигитга шундай дебди:

-Уйимизда егулик ун ҳам, буғдой ҳам, гуруч ҳам, нон ҳам қолмади. Қарасам, фарзандларим очидан ўладиган ҳолатда. Аллоҳ Таборак ва Таолодан болаларимга ризқ сўраб кўчага отландим, кўп юрдим, бир жойга келсам, қўчқор ўлиб ётган экан, ҳаром ўлган экан. Кеч кириб қоронғу тушгандан сўнг, қуни-қўшнилар, таниш-билишлар кўрмасин деган илинжда қопга солиб олиб келдим. Терисини шилиб, нимталаб, мана кабоб пишираётирман. Ишқилиб Худонинг ўзи кечирсин. Шу таомдан сизга бериб юборсам, ҳомиладор аёлингиз есалар,мен олдингизда, қолаверса ёруғ дунё юзини кўрмаган фарзандингиз олдида ва Яратган Эгам олдида қаттиқ гуноҳга ботаман, — дебди надоматлар чекиб уй эгаси.

Келган йигит уйланиб, қолибди. - Сўнг ҳақ гапни яширмай айтганингиз яхши бўлди. Шу гап шу ерда қолади. Узр,-дебди.

Йигит ҳаёл билан уйига келибди ва хотинига юзланиб:

-Эй хотин, бу хушбўй ҳид фалончи қўшнимизнинг уйидан таралаётган экан, ўн иккита фарзандлари билан кабоб пишириб тановвул қилишаётган экан. Лекин бу гўшт Аллоҳ Таоло томонидан ҳаром қилинганлигини менга яширмай айтди, ҳаром ўлган қўчқорнинг гўштидан экан...

Орага жимлик чўкди. Дам ўтиб аёл соҳибига юзланибди:

-Дадаси, ҳаж сафарингиз учун тўпланган пулларингизни шуларга бера қолайлик. Гапингизга қараганда, улар ниҳоятда мискин ва фақирликда ҳаёт кечиришаётган экан,-дебди.

-Ҳа, мен ҳам шуни ўйлаб турувдим. Пайғамбаримиз Ҳазрати Муҳаммад Мустафо саллоллоҳу алайҳи вассаллам мискин ва фақирликда кун кечираётганларга ёрдам бериш, мурувват кўрсатиш борасида кўп ўрнак эдилар. Зеро ҳадисларимизда: «Ҳар бир нарсанинг калити бор. Жаннатнинг калити - мискин, фақирларни севишдир»,«Ёнида қўшниси оч туриб ўз қорнини тўйғазиб юрадиган одам мўмини комил эмасдир», «Киши садақа-эҳсон ва силаи-раҳмлик эшигини очса, Аллоҳ Таоло унинг молу дунёсига барака ато этади» дейилади.

Ширингина бу оила ҳадиси-шарифларни мутолаа қилишиб, ҳаж сафари учун йиққан сармояларини ўшал мискин қўшниларига беришга қарор қилишибди. Қўшнисининг саховатидан кўп фарзандли ночор оила бошлиғининг кўзларидан ёш оқибди. Уларга ҳам барака кириб, тирикчиликларини ўнглаб олишибди. Йигит ҳаж сафарига бора олмабди. Айтишларича, шундай бўлса-да бу йигитнинг ҳаж ибодати қабул бўлган экан.

Саҳоба Абу Ҳурайра шундай ривоят қиладилар: «Расулуллоҳ саллоллоҳу алайҳи вассаллам: «Бева ва мискинга ғамхўрлик қилувчи шахс - Аллоҳ Таоло йўлида жиҳод қилувчи ёки туни бирлан ибодат қилиб, куни бирлан рўза тутувчи шахс кабидур!»-дедилар».

Кўриб турибсизки, мўмин-мусулмончиликда одамлар камбағалпарвар, етимпарвар ва мискин-фақирларнинг кўнглини олувчи ғамхўр бўлишади.

Мана, ўзлигимиз ўзимизга танилгандан буён, бир пиёла чой устида маҳалла оқсоқоллари ва маҳалла қўмита раислари билан кенгашлар ўтказилиб, республикамизда кам таъминланган оилаларга, ногиронларга баҳоли қудрат ҳимматлар кўрсатилмоқда. Болалар уйларидаги ота-онасиз норасида гўдакларнинг етимлигини билдирмасдан, уларни хатна тўй қилиб, қўллари ҳалолланмоқда... Бу янглиғ тадбирларни кўплаб айтиш мумкин. Аллоҳга хуш келувчи амалларнинг савоби жуда улуғдир.

Қосимов Қўшоқбой ҳожи МИРСОАТ ўғли,
Тошкент вилоятини ичимлик суви билан таъминлаш трести, марказий диспетчерлик хизмати, 1-даражали муҳандис диспетчери.
Шоира ШОМАНСУР қизи,
Тошкент вилоятини ичимлик суви билан таъминлаш трести, хизматчи.

• Спорт •

ТЕННИС ЮЛДУЗЛАРИ ПОРЛАР

Бундан атиги уч йил бурун ўзбек тенниси аста-секин сўниб борарди. Умумиттифоқ мусобақалари ўтмай, қўйди. Маблағ йўқлиги сабабли МДҲдан ташқари чиқиш мумкин бўлмай қолди. Бунинг устига бизнинг ракетка усталарининг ... рейтинги бўлмаганлигидан, ... ҳеч қаерда азиз меҳмондек кутиб олмасди. Ўзгаришларнинг бошланишини биз швейцариялик бизнесчи Сассон Какшури номи билан боғлаймиз. Бу бежиз эмас. Лекин баъзан оддий нарсага эътиборни қаратмаймиз: агар бу ташаббусни мамлакат Президентининг ўзи қўллаб-қувватламаганда биздаги теннис ҳаракати шунчалик авж олармиди?

Албатта, Ўзбекистон улуси ўз раҳбарининг жисмоний тарбия ва спортнинг энг аввало миллатни соғломлаштириш, қолаверса ёш мустақил давлатнинг халқаро нуфузини оширишда нақадар катта рол ўйнашини яхши тушунишини билади. Муҳтарам Ислом Каримовнинг бу йўналишига қўшган шахсий ҳиссаси катта ютуқдир. Зеро, бу ҳисса Халқаро Олимпия Қўмитаси томонидан ҳам тан олинди. Шу боис бу ташкилот Президенти Хуан Антонио Самаранч юртбошимиз Ислом Каримовни юксак мукофот-Олимпиаданинг олтин нишони билан тақдирлади. Шубҳасиз, Президентимизнинг мамлакат спорт ҳаётида фаол иштироки ана шу мукофотда ўз ифодасини топди.

Аммо бу ўринда теннис тараққиёти ҳам катта рол ўйнади. Чунки теннис спортнинг ўзига хос алоҳида туридир. Унча баланд бўлмаган спорт турининг икки томонида туриб беллашаётган рақибларни бирбирига кўп нарса боғлаб туради. Булар-бизнес, маданият ва ҳатто сиёсатдир. Булар эса барча соҳаларда халқаро ҳамкорликнинг мустаҳкам ришталарини боғлашга кўмаклашади.

Ҳудди шу нарса республикамизнинг барча бурчакларида теннис ҳаракатининг жўш уришига туртки берди. Ҳамма жойда-Самарқанд, Фарғона, Андижон, Наманганда янги-янги теннис марказлари очилди. Бу жараён жўшқин давом этмоқда. Мамлакат пойтахти Тошкент эса қайта қурилган «Динамо» теннис стадиони ва янгиланган касаба уюшмаларининг «Пахтакор» ва «Саломатлик» базалари билангина эмас, балки «Юнусобод» спортмажмуаси билан ҳам фахрлана олади. Зеро янги теннис стадионига эга «Юнусобод» спорт мажмуаси. Президент Кубоги учун мусобақалар ўтказишга махсус қурилди. Аммо стадион ягона Президент Кубоги мусобақалари билан чекланиб қолаётгани йўқ. Бу ерда йил бўйи оммавий теннис беллашувлари давом этаяпти.

Ўтган икки йил мобайнида Президент Кубоги мусобақаларига келган жаҳон теннис юлдузларини кўришга муяссар бўлдик. Айни пайтда Европа, Осиё ва Американинг ёш умидли теннисчилари билан танишдик. Муҳими, ана шу беллашувларда ўзимизнинг теннисчиларимизни кашф қилдик. Булар Олег Огородов, Дмитрий Томашевич, Темур Хонхўжаев, Вадим Куценко, Темур Ғаниевлардир. Улар жаҳон рейтингидан ўрин эгаллашди. Урин олдиларгина эмас, балки шуҳрат пиллапоясидан дадил кўтарилмоқдалар. Хусусан, Огородов биринчи юзликка яқинлашиб қолди. Томашевич уч юзликлар сафидан ўрин олай деб турибди. Эндигина 19 баҳорни кўрган Куценконинг ҳам ошиғи олчи.

Ўзбекистон теннисчилари Девис кубоги мусобақаларида ҳам ўзларини кўрсатдилар. Мазкур мусобақаларда қатнашишнинг ўзи катта теннис дунёсига мансубликдан далолатдир. Ҳамюртларимиз бултур мазкур норасмий жаҳон эркаклар чемпионатининг гуруҳига киришларига сал қолганди. Ҳал қилувчи ўйинда улар хитойликларга 2:3 ҳисобида ютқазиб олий гуруҳга илинолмай қолган эдилар. Бу йил эса Осиё ва Океания минтақасининг иккинчи гуруҳида учрашувларни муваффақиятли бошладилар. Манамиада ўтган мусобақаларда Баҳрайн терма командасини 5:0 ҳисобида енгдилар. Сўнгра Пешовар шаҳрида Покистон теннисчилари билан куч синашдилар.

Дарвоқе, бу йил мусобақалар жуда кўп. Бундай беллашувлар фақат Тошкентда эмас, Фарғона ва Самарқандда ҳам ўтади. Апрел ойида Фарғона ва Андижон шаҳарларида ўта жиддий савиядаги «Челенжер» мусобақалари ўтади. Ёзда эса аёллар теннис мусобақалари старт олади. Бу ўйинлар 10 июлда Тошкентнинг «Динамо» клубида ўтади. Август ойининг сўнгги ҳафтасида эса Президент Кубоги учун мусобақалар олдидан Самарқандда «Челенжер» беллашувлари ўтказилади.

Катта тенниснинг бўлажак дастури ана шундай. Бундан ташқари оммавий ва болалар тенниси учун ҳам жуда бой дастурлар тузилган. Бу мусобақалар Тошкентдаги «Саломатлик» спорт мажмуида ҳамда Наманган теннис стадионида ўтказилади. Ушбу ўйинлар дастури жаноб Какшури томонидан катта мадад олади. Болалар тенниси спорт мактаблари теннис жиҳозлари билан таъминланади. Болалар ўртасида теннис чинакам оммавий тус олгач эса бизда ҳам теннис юлдузлари етишиб чиқиши турган гап.

Сергей ДАНИЛОВ,
спорт шарҳловчиси, махсус «ИШОНЧ» учун.

ҚАДРЛИ ҲАМКАСБИМИЗ ТЎХТАБОЙ СУЛТОНОВ!

Очиқ турдаги Бўка автобустакси саройи ҳиссадорлик жамиятининг жамоаси Сизни табаррук 60 ёшга тўлган кунингиз билан қизғин табриклайди. Ҳаётингиз доимо қувончли кунларга бой бўлсин. Оилангиз тинч, ўзингиз соғ-омон бўлинг.

Жамоа номидан - Бўка АТС ҳиссадорлик жамиятининг раиси: Б.ХАЛИЛОВ

ШАХМАТ ОЛИМПИАДАСИ

Ўзбекистон энергетика ва электрлаштириш вазирлигининг мажлислар зали 6-7 апрель кунлари нурчи-шахматчилар билан гавжум бўлади. Икки кун давомида бу ерда Ўзбекистон, Қозоғистон, Тожикистон ва Туркманистоннинг 100 га яқин нурчи-спортчилари шахмат бўйича команда ва шахсий биринчилик учун беллашишади.

Тармоқ спортчиларининг илк бор ўтказилаётган шахмат олимпиадасини республика энергетика ва электрлаштиришвазирлиги ҳамда тармоқ касаба уюшмалари Марказий Қўмитаси қошидаги «Нурчи» тармоқ жисмоний тарбиясоғломлаштириш ва спорт жамияти уюштирган.

Ниёзхон ТЕШАБОЕВ.

«КАСБ-КОР» ФИРМАСИ ХИЗМАТИНГИЗГА ҲОЗИР!

«Касб-кор» фирмаси уй бекаларининг мушкулини осон этиш мақсадида буюртма бўйича қуйидаги маиший хизматлардан фойдаланишни таклиф этади:

Ички кийим ва чойшабларни ювиш;
устки кийимларни кимёвий усулда тозалаш;
гилам ва юмшоқ мебелларни буюртмачининг уйига бориб тозалаш;
боғча ёшидаги болаларга ва бошланғич синф ўқувчиларига қараб туриш;
озиқ-овқат маҳсулотларини, самолёт ва поезд чипталарини, гулларни уйга элтиб бериш бўйича транспорт хизматини кўрсатиш;
хонадонларни йиғиштириш, супуриб-сидириш;
кексаларга кўмаклашиш: уларни овқатлантириш, ювинтириб кийинтириб қўйиш;
ошхоналарга юмшоқ учбурчак жиҳозлар ўрнатиш;
хизмат нархлари унча қиммат эмас. Сифати ва сақланишлиги кафолатланади. Ускуналар, тозаловчи ва ювувчи воситалар хорижники бўлиб, хизматлар ўта қисқа муддатларда бажарилади.

Бизга ишонсангиз панд емайсиз!
Мурожаат учун телефон: (3712) 56-55-15

ДУШАНБА, 8

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
7.30 «Ҳафтанома».
8.00 — 8.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» (давоми).

*

8.30 «Қадимги маросимлар». «Тановар» ракс театрининг янги дастури.
9.00 «Фермер». Тележурнал.
9.30 Юсуф Розиқов. «Домла». Кўп қисмли видеофильм. 4-серия.
10.00 Янгиликлар.
10.05 «Биздан озод ва обод Ватан қолсин». Публицистик кўрсатув.
10.35 «Эъзоз». Телеочерк.
11.05 «Табиат шайдолари». Тележурнал.
11.35 Немис тили.
12.05 Ўзбекистон Давлат телерадиокомпанияси хор жамоаси концерти.
12.35 «Ҳангома». Юмористик кўрсатув.
12.55 «Сиз ҳам осмонни кўрасиз». Бадиий фильм.
14.00 — 14.05 Янгиликлар.

***

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Истеъдодлар — юрт таянчи». Ўкувчи ёшларнинг Республика олимпиадаси.
18.40 Футбол шарҳи.
18.55 «Бугунги Европа». Публицистик кўрсатув.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 Оқшом эртаклари.
20.10 Биржа ва банк хабарлари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Юлдузларни кўзлаб турган Ўзбекистон». Амир Темур таваллудининг 660 йиллиги олдидан.
21.45 «Мен юртимни куйлайман». Мусиқий дастур.
22.30 «Саҳна ҳаёти». Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Саидкомил Умаров.
23.25 Эълонлар.
23.30 «Ахборот».
23.55 — 00.30 «Олам ва одам». Маърифий кўрсатув.

II

18.00 Янгиликлар.
18.10 Эълонлар.
18.15 «Мультфейерверк».
18.40 «Палитра».
19.05 ТВ II намойиш этади.
19.15 «Постфактум».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Курьер».
20.15 «...яна об-ҳаво ҳақида».
20.20 «Мусиқа, холос».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 ТВ II намойиш этади.
21.10 «Уфқлар».
21.30 Оҳанглар ва Эълонлар.
22.10 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
22.10 — 24.00 «СПОРТ-ҚИТЪАСИ».

III

17.50 Янгиликлар.
17.55 Эълонлар.
18.00 «Олатов гулдастаси». Телефильм.

*

Россия жамоат телевидениеси
18.10 — 20.40

*

20.40 «Хонанда тақдири». Бадиий фильм.
21.55 Эълонлар.
22.05 «Тропиканка сири». Телесериал.
22.55 Эълонлар.

*

Россия давлат телевидениеси
23.00 — 23.30

*

23.30 Эълонлар.
23.35 — 23.40 Янгиликлар.

IV

17.10—18.40 Туркия телевидениеси.

*

18.40 «Мультикарусель».
18.55 Эълонлар.
19.00 «Кўзмунчоқ». Болалар учун кўрсатув.
19.35 «Замин саховати».
20.05 «Янги иқтисод».
20.35 «ЭКОСАН». Табиат ва одам.
21.05 «Спорт-тайм».
21.35 «Тоғдаги қичқириқ». Бадиий фильм.
22.35 Эълонлар.
22.40—23.20 «Кимга, қанақа?» (такрор.).

СЕШАНБА 9

АМИР ТЕМУР ТАВАЛЛУД ТОПГАН КУН

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
7.30 «Ахборот».
7.55 — 8.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» (давоми).

*

8.30 Республика газеталарининг шарҳи.
8.40 Диққат, премьера: «Соҳибқирон — ижодкор нигоҳида» («Ўзбектелефильм»).
8.55 «Эътироф». Амир Темур жамғармаси.
9.30 Ўзбекистон тарихи.
10.00 Янгиликлар.
10.05 «Табаррук қадамжолар». Бадиийпублицистик кўрсатув.
11.15 «Эзгуликка аталган совға».
11.35 «Асрлардан сўйлар бу тупроқ». Видеофильм.
12.30 «Алпомиш авлодлари». Спорт дастури.
12.50 «Амир Темур дурдоналари». Телефильм.
13.10 «Соҳибқирон юрган йўлларда». Видеофильм.
14.00 — 14.05 Янгиликлар.

***

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.

«ЕТТИ ИҚЛИМ ҲУКМДОРИ» ПУБЛИЦИСТИК КЎРСАТУВЛАР ДАСТУРИ:

18.10 1. «Болаликдан бошланур дунё».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 Оқшом эртаклари.
20.10 2. «Хайр ўтмиш, ассалом келажак».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 3. «Бизким, мулки Турон...»
23.25 Эълонлар.
23.30 «Ахборот».
23.55 — 00.55 «Навоий лирикаси».

II

18.00 Янгиликлар.
18.10 Эълонлар.
18.15 «Мультфейерверк».
18.25 ТВ II намойиш этади.
18.35 «Тропиканка». Телесериал (Бразилия).
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Бизнес-уик».
20.10 «АРТ-журнал».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Видеогид».
21.20 Оҳанглар ва Эълонлар.
22.00 «Кинонигоҳ».
23.40 — 00.40 «СПОРТ-ҚИТЪАСИ».

III

17.50 Янгиликлар.
17.55 Эълонлар.
18.00 «Эртак учун раҳмат». Телефильм.

*

Россия жамоат телевидениеси
6.30 — 8.00 «Телетонг».

***

18.05 — 20.40

*

20.40 «Оқсоқоллар». Телефильм.

*

Россия давлат телевидениеси
21.00 — 23.15

*

23.15 Эълонлар.
23.20 «Тропиканка сири». Телесериал.
00.10 — 00.20 Янгиликлар.

IV

17.10—18.40 Туркия телевидениеси.

*

18.40 «Мультикарусель».
18.55 Эълонлар.
19.00 «Уорлднет» телекомпаниясининг янгиликлари.
19.20 «Темур боғлари». Телемулоқот.
19.45 Солиқлар ҳақида сабоқлар.
19.55 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
20.45 «Дурдаршан» телекомпаниясининг кўрсатувлари.
21.15 «Каталог».
21.25 «Қатнашувчи шахслар». Режиссёр Б. Содиқов.
22.05 Эълонлар.
22.10—22.45 «Синема». Изабель Аджани.

ЧОРШАНБА, 10

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
7.30 «Ахборот».
7.55 — 8.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» (давоми).

*

8.30 «Саҳна ҳаёти». Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Саидкомил Умаров.
9.25 «Биржа ва банк хабарлари».
9.40 «Соғлом авлод учун». Тележурнал.
10.00 Янгиликлар.
10.05 «Кашф этилаётган имкониятлар».

Ўқув машғулотлари:

10.30 Янги алифбони ўрганамиз.
11.00 Ассалом, япон тили!
11.40 «Қизлар гулдастаси». Концерт.
12.10 «Талабалик йилларим». Таҳлилий кўрсатув.
12.40 «Тангалик болалар». Бадиий фильм.
14.00 — 14.05 Янгиликлар.

***

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Алдар кўса». Мультфильм.
18.25 «Иқтидорлар — Ватан келажаги». Халқаро математиклар турнирининг шаҳарлараро мусобақаси.
18.55 Спорт хабарномаси.
19.10 «Шифокор маслаҳати». Миллий эмлаш куни.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 Оқшом эртаклари.
20.10 «Иқтисодиёт чорраҳаларида». Тележурнал.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 Ўзбекистон телевидениесида вилоят студияларининг кўрсатувлари. Экранда — Фарғона вилояти.
21.30 Санъат усталарининг концерти.
22.20 «Икки буюк тақдир». Амир Темур ва Бобур сиймоси.
23.25 Эълонлар.
23.30 «Ахборот».
23.55 — 01.00 «Гап йўқ». Юмористик кўрсатув.

II

18.00 Янгиликлар.
18.10 Эълонлар.
18.15 «Мультфейерверк».
18.30 ТВ II намойиш этади.
18.40 «Кулгига нима етсин!»
19.05 «Хусусийлаштириш: қадам-бақадам».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Компьютер-Осиё».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Ҳайвонот оламининг сири».
21.50 Оҳанглар ва Эълонлар.
22.30 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
23.20 — 00.20 «СПОРТ-ҚИТЪАСИ».

III

17.50 Янгиликлар.
17.55 Эълонлар.
18.00 «Вавака». Телефильм.

*

Россия жамоат телевидениеси
6.30 — 8.00 «Телетонг».

***

18.10 — 20.40

*

20.40 «Шоҳсупа сари».

*

Россия давлат телевидениеси
21.00 — 22.50

*

22.50 Эълонлар.
22.55 «Тропиканка сири». Телесериал.
23.45 — 23.50 Янгиликлар.

IV

17.10—18.40 Туркия телевидениеси.

*

18.40 «Мультикарусель».
18.55 Эълонлар.
19.00 «Ҳуқуқ ҳимоячилари».
19.30 «Тақдир». Амиржон Шукуров (такрор.).
20.10 «Интермулоқот».
20.35 «Хайрли кеч, Тошкент!».
21.35 «Шалом!».
21.55 Эълонлар.
22.00—23.30 «Кинематограф».

ПАЙШАНБА, 11

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
7.30 «Ахборот».
7.55 — 8.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» (давоми).

*

8.30 Республика газеталарининг шарҳи.
8.40 «Гап йўқ». Юмористик кўрсатув.
9.45 «Иқтисодиёт чорраҳаларида». Тележурнал.
10.00 Янгиликлар.
10.05 «Севгим баҳори». Мусиқий дастур.

Ўқув машғулотлари:

10.30 Ботаника.
11.00 Ўзбек тилини ўрганамиз.
11.30 География.

*

12.00 Қишлоқ тадбиркорлари. «Имконият излаб». Телеочерк.
12.30 «Бешинчи довон». Видеоканал.
14.00 — 14.05 Янгиликлар.

***

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Бу дамлар ўхшар эртакка».
18.40 «Деҳқон манфаати йўлида». Публицистик кўрсатув.
19.00 «Тафаккур». Тележурнал.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 Оқшом эртаклари.
20.10 «Юзма-юз». Республикада хизмат кўрсатган юрист Вали Қосимов билан мулоқот.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Адолат». Ҳуқуқий-публицистик кўрсатув.
21.45 «Ҳофизлар хониш қилганда». Мусиқий кўрсатув.
22.45 «Талқин». Бадиий-публицистик кўрсатув.
23.25 Эълонлар.
23.30 «Ахборот».
23.55 — 00.50 «Актёрлар ва роллар». Аброр Хидоятов номидаги Ўзбек Давлат драма театрининг актёри Жумадулло Рамётов.

II

18.00 Янгиликлар.
18.10 Эълонлар.
18.15 «Мультфейерверк».
18.35 «Тропиканка». Телесериал (Бразилия).
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Юлдузли механика».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Автосалон».
21.20 Оҳанглар ва Эълонлар.
22.00 «Кинонигоҳ».
23.40 — 00.40 «СПОРТ-ҚИТЪАСИ».

III

17.50 Янгиликлар.
17.55 Эълонлар.
18.00 «Пойга». Телефильм.

*

Россия жамоат телевидениеси
6.30 — 8.00 «Телетонг».

***

18.05 — 20.40

*

20.40 «Баҳор байрами». Телефильм.

*

Россия давлат телевидениеси
21.00 — 23.00

*

23.00 Эълонлар.
23.05 «Тропиканка сири». Телесериал.
23.55 — 24.00 Янгиликлар.

IV

17.10—18.40 Туркия телевидениеси.

*

18.40 «Мультикарусель».
18.55 Эълонлар.
19.00 «Дарсга қўнғироқ».
19.35 «Дурдаршан» телекомпаниясининг кўрсатувлари.
20.05 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
20.55 «Ҳамшаҳарлар таклиф этади».
21.55 «Компьютер-ревю».
22.20 «Оқ соя». Мусаввир Л. Содиқова.
22.50 Эълонлар.
22.55—23.55 «Сиз учун куйлайман». Галина Шин.

ЖУМА, 12

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
7.30 «Ахборот».
7.55 — 8.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» (давоми).

*

8.30 «Ёдингдами?». Кинодастур.
9.10 «Юзма-юз». Республикада хизмат кўрсатган юрист Вали Қосимов билан мулоқот.
9.30 «Маърифат маскани».
10.00 Янгиликлар.
10.05 «Қўшиқ сеҳри». Эркатош Шукурова.

Ўқув машғулотлари:

10.30 Физика.
11.00 Немис тили.
11.30 Математика.

*

12.00 «Оталар сўзи — ақлнинг кўзи» почтасидан.
12.45 «Дўст». Бадиий фильм.
14.00 — 14.05 Янгиликлар.

***

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Компьютер сабоқлари».
18.40 «Замон билан ҳамнафас».
18.55 «Чорраҳа». Қамчиқ довони: кеча, бугун, эртага...
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 Оқшом эртаклари.
20.10 «Ҳаёт ва қонун». Депутатлик мақоми.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Маърифатнома».
21.35 Мусиқий хазина. «Чоргоҳ».
22.15 «Қайлиқ ўғирлаш». Бадиий фильм.
23.25 Эълонлар.
23.30 «Ахборот».
23.55 — 00.45 «Ёшлар ва замон». Телемунозара.

II

18.00 Янгиликлар.
18.10 Эълонлар.
18.15 «Эртаклар оламига саёҳат».
18.35 «Жума тақвими».
18.40 «Муаллиф».
18.50 «Мафтункор чеҳралар».
19.15 «Оҳанглар оғушида».
19.25 Эълонлар
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «RAKS» тақдим этади.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Ривоят»
21.10 «Эртага шанба»
21.25 «Таманно».
21.35 Оҳанглар ва Эълонлар.
22.15 — 23.05 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.

III

17.50 Янгиликлар.
17.55 Эълонлар.
18.00 «Бувимнинг сандиғи». Телефильм.

*

Россия жамоат телевидениеси
6.30 — 8.00 «Телетонг».

***

18.15 — 20.40

*

20.40 «Белдерсой», «Даштижум». Телефильмлар.

*

Россия давлат телевидениеси
21.00 — 23.10

*

23.10 Эълонлар.
23.15 «Тропиканка сири». Телесериал.
00.05 — 00.10 Янгиликлар.

IV

17.10—18.40 Туркия телевидениеси.

*

18.40 «Мультикарусель».
18.55 Эълонлар.
19.00 «Шифокор суҳбати». Эмлаш кампаниясига доир.
19.30 «Гўзаллик ва абадийлик ҳақида».
20.00 «Билиб қўйган яхши».
20.25 «Рангинкамон» (тожик тилида).
21.05 «Ўтмишсиз келажак йўқ». Қадимшунослар билан учрашув.
21.35 «Туризм-ревю».
22.15 «Бизнес-академия».
22.40 Эълонлар.
22.45—00.15 «Кинематограф».

ШАНБА, 13

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
7.30 «Ахборот».
7.55 — 8.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» (давоми).

*

8.30 Республика газеталарининг шарҳи.
8.40 «Кўпик». Бадиий фильм.
10.00 «Чемпион билан учрашув».
10.20 «Сеҳрли оҳанглар». Гулистон Давлат санъат билим юртида.
11.05 «Репортаж».
11.30 «Кувноқ стартлар». Саралаш мусобақалари.
12.20 «Тараннум». Мусиқий дастур.
12.50 Болалар учун. «LEGO» сайёраси.
13.15 — 15.00 «Маънавият» видеоканали.

***

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Суварак».Мультфильм.
18.10 «Синфдош». Тележурнал.
18.40 Спорт хабарномаси.
18.50 «Санъат олами». Кутлуғ Башаров.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 Оқшом эртаклари.
20.05 «Ўзбекистон янгиликлари» (инглиз тилида).
20.15 «Бу ажиб дунё...»
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 Диққат, премьера: Юсуф Розиқов. «Домла». Кўп қисмли видеофильм. 5-серия.
21.30 «Ўзбекистон — Ватаним маним». Қўшиқлар кўрик-танлови.
22.00 «Учрашув». Ўзбекистон халқ артисти Турсуной Мамедова.
22.45 «Эҳ, аёллар». Юмористик кўрсатув.
23.05 «Тунги ёғду». Дам олиш кинодастури.

II

9.00 «Мультфейерверк».
9.10 «Хусусийлаштириш: қадам-бақадам».
9.35 «Компьютер-Осиё».
10.10 «Ҳайвонот оламининг сирлари».
11.25 «Автосалон».
11.45 Оҳанглар ва Эълонлар.
12.25 «Кинонигоҳ».
14.05 — 15.05 «СПОРТ-ҚИТЪАСИ».

***

18.00 «Совға».
18.20 «Фармед».
18.30 Эълонлар.
18.35 «Олам».
19.15 «Оҳанглар оғушида».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Мактуб».
20.05 «Имкон чўққилари».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Кўнгил». Дилшод Шамснинг муаллифлик кўрсатуви.
21.30 Видео янгиликлари.
21.50 Оҳанглар ва Эълонлар.
22.30 — 00.10 Видео — «О».

III

17.50 Дастурнинг очилиши. Эълонлар.

*

Россия жамоат телевидениеси
18.00 — 22.00

Россия давлат телевидениеси
22.00 — 22.30

*

22.30 Эълонлар.
22.35 — 00.05 «Гапирса гапираверсин». Бадиий фильм.

IV

10.00 Болалар учун фильм. «Хоразм афсонаси». 1-серия.
11.05 Эълонлар.
11.10 «Бизнен-мирас» (татар тилида).
11.50 «Ўзбекистон — умумий уйимиз». Халқ артисти Тамарахоним таваллуд кунига бағишланган кўрсатув.
12.30 «Замандас» (қозоқ тилида).
13.10—13.40 «Мюзик-холл».

* * *

17.10—18.40 Туркия телевидениеси.

*

18.40 «Сиёҳдонча». Болалар учун кўрсатув.
19.00 Эълонлар.
19.05 «Мамлакатлар, воқеалар, одамлар».
19.25 «Олам ва одам».
20.00 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
20.50 «Телеташрифнома».
21.05 «Бугунги Европа».
21.25 «Китоб дўкони».
21.45 Эълонлар.
21.50 «Абадий қадриятлар».
22.50—23.10 «Бу ажиб дунё».

ЯКШАНБА, 14

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
7.30 «Ахборот».
7.55 — 8.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» (давоми).

*

8.30 «Камалак». Болалар учун кинодастур.
10.00 «Ватанимга хизмат қиламан». Ҳаво ҳужумига қарши мудофаа қўшинлари кунига бағишланади.
11.00 Юсуф Розиқов. «Домла». Кўп қисмли видеофильм. 5-серия.
11.30 «Шоҳруҳ» клуби.
12.00 «Ташриф». Дам олиш дастури.
12.50 «Сирли сандиқ». Телевизион ўйин.
13.40 — 15.40 «Болалигим — пошшолигим». Видеоканал.

***

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Олтин мих». Мультфильм.
18.10 «Маҳалламиз болалари». Телебеллашув.
19.05 «Ойнаи жаҳонда...»
19.25 Эълонлар.
19.30 «Панорама» (рус тилида).
19.55 Эълонлар.
20.00 «Дилда баҳор». Киноконцерт.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ҳафтанома».
21.00 Эълонлар.
21.05 Диққат, премьера: Юсуф Розиқов. «Домла». Кўп қисмли видеофильм. 6-серия.
21.35 «Якшанба оқшомида».
22.40 «Беш ҳалқа жозибаси». Спорт кўрсатуви.
23.25 Эълонлар.
23.30 «Ҳафтанома».
24.00 — 00.50 «Чантраморе». Қисқа метражли телевизион бадиий фильм.

II

9.00 «Эртаклар оламига саёҳат».
9.20 «Муаллиф».
9.30 «Мафтункор чеҳралар».
9.55 «РАКS» тақдим этади.
10.25 «Ривоят».
10.35 «Таманно».
10.45 «Олам».
11.25 «Виждон». Телесериал (Миср Араб Республикаси)
12.10 «Мактуб».
12.20 «Имкон чўққилари».
12.40 «Кўнгил». Дилшод Шамснинг муаллифлик кўрсатуви.
13.10 Видео янгиликлари.
13.30 Оҳанглар ва Эълонлар.
14.10 Видео — «О».
15.50 — 16.50 «СПОРТ-ҚИТЪАСИ».

* * *

18.10 «LEGO» сайёраси.
18.25 Эълонлар.
18.30 «Виждон». Телесериал (Миср Араб Республикаси. Охирги серия).
19.25 Эълонлар.
19.30 «Панорама» (рус тилида).
19.55 Эълонлар.
20.00 «Шахс ва баҳс».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ҳафтанома».
21.00 Эълонлар.
21.05 Футбол олами.
21.35 «Илҳом сатрлари».
21.40 «Фармед».
21.50 «Оҳанглар оғушида».
22.00 «Даракчи».
22.10 «Келгуси ҳафтада».
22.20 Оҳанглар ва Эълонлар.
23.00 — 00.40 Видео — «О».

III

17.50 Дастурнинг очилиши. Эълонлар.
17.55 «Занданечи сири». Телефильм.

*

Россия жамоат телевидениеси
18.15 — 21.55

*

Россия давлат телевидениеси
22.00 — 23.20

*

23.20 Эълонлар.
23.25 — 23.50 «Панорама».

IV

10.00 «Эй, тонгингиз хайрли бўлсин!».
10.30 «Эртакларнинг сеҳрли олами».
12.00 «Ўзбекистон янгиликлари» (инглиз тилида).
12.10 «Эсдалик учун дастхат».
12.35 «Парле ву франсэ». Француз тили — ҳамма учун.
12.55 «Менинг кўчам...».
13.10 Эълонлар.
13.15—13.35 «Жонли сайёра».

* * *

17.10—18.40 Туркия телевидениеси.

*

18.40 «Сиёҳдонча». Болалар учун кўрсатув.
19.00 Эълонлар.
19.05 «Мамлакатлар, воқеалар, одамлар».
19.25 «Сенинг давринг». Ёшлар учун кўрсатув.
19.55 «Чинсэн».
20.35 «Дурдаршан» телекомпаниясининг кўрсатувлари.
21.05 «Миср эҳромлари». Мисрда дафн этиш маросими. 5-кўрсатув.
21.50 «Буюк Ипак йўли». Лотерея ўйини.
22.20 Эълонлар.
22.25 «Монитор-Азия». Тележурнал.
23.05—23.25 «Бу ажиб дунё».

МУНАЖЖИМЛАР ТАЪБИРИ

(8-14 апрель ҳафтаси учун)

Далв (20.01 — 18.02) ойида туғилганлар учун бу ҳафта тинч ва осойишта ўтиши кутилур. Бу кунларда оила бюджетида яхшигина ўзгариш бўлиши, шу билан бирга иш жойида ҳам қувончли воқеага шоҳид бўлиш мумкин. Мазкур ҳафта муҳаббат ва кишилар қалбига йўл топишда кўп қулай фурсатдир. Ҳафта давомида Аллоҳ Таолонинг буйруқларида доимо бўлиш тинчлик, осойишталик ҳамда барқарорлик гаровидир.

Ҳут (19.02 — 20.03) ойи фарзандлари учун бу ҳафта ўта омадли келиши кутилур. Иншооолоҳ, бу кунларда қилинажак барча хайрли ишлар ниҳоясига етиб, кўзланган натижа ҳосил бўлур. Хусусан, маблағ борасида кўп хурсандчиликлар юз берур. Яъни, савдодан кўзланган фойда келиб, ҳатто ортиқча натижаларга ҳам эришилур. Бу кунларда сафарга чиқиш, тўй-ҳашамлар ўтказиш ва бошлиқлар ҳузурига киришлар ҳам жуда қувончли натижалар келтиради. Аллоҳ берган мол-дунёдан вақтида закот ва ушрларни бериш бу омадларни яна ҳам ёркин қилади.

Ҳамал (21.03 — 22.04) ойида туғилган учун бу ҳафта нохуш келиши кутилур. Шунинг учун деярли барча ишлардан тийилиб туриб, фурсатни ўтган ишларни ҳисобкитоб қилишга сарф қилинса ва келажак ишларни режалаштириш билан банд бўлинса яхши бўлур. Бу кунларда оила бюджетида бир қанча қийинчиликлар бўлиши ва ишхонада ҳам баъзи нохушликлар юз бериши мумкин. Лекин бироз сабр қилиниб, кўнгил кенг тутилса иншооллоҳ, ҳаммаси яхши бўлур.

Савр (23.04 — 20.05) ойи фарзандлари учун бу ҳафтанинг аввалги икки уни бирмунча нохуш, қолган кунлари эса омадли келиши кутилур. Шунинг учун ҳафтанинг аввалги кунларида савдо ва янги бошланадиган ишларни тўхтатган маъқул. Бу кунларда оила ва иш жойида ҳам баъзи бир нохушликлар юз бериши мумкин. Шунинг учун бу борадаги муаммоларни ўта эҳтиёткорлик билан ҳал қилиш даркор. Бу кунларда сафарга чиқиш ва бошлиқлар ҳузурида бўлиш яхши натижалар келтиражак.

Жавзо (21.05 — 22.06) ойида туғилганлар учун бу ҳафтанинг бошида бир оз тангдил ва паришонхотир бўлишлари кутилур. Ҳатто сабр қилишга ҳол қолмай, ғам ва ташвишга ботиш ҳоллари кузатилиши мумкин. Буларнинг ҳаммаси бошланган ишларни тугата олмаслик ёки режалаштирилган мақсадларга эришолмаганликдандир. Лекин бу ҳолат вақтинчалик бўлиб, агар бир оз сабр қилинса ва кўнгилни кенг қилинса-иншооллоҳ, ҳаммаси яхши бўлур. Фақат ҳаром-харишдан ҳазар қилиш ва бузуқликларга яқинлашмаслик лозим.

Саратон (23.06 — 21.07) ойи фарзандлари учун бу ҳафта нохуш келиши кутилур. Бунда иложи борича барча пул аралашадиган ишлардан тийилиб туриш ва шартнома ва битимларга имзо қўйишдан сақланиш лозим. Бу кунларда имкони борича фарзандлар тарбияси, уларни ўзини маънавий камолотга етказиш ишлари билан шуғулланиш мақсадга мувофиқ. Бундан ташқари яхшиларни зиёрат қилиш ва уларнинг суҳбатида бўлиш ҳам ҳаётингизнинг барқарор бўлишига сабаб бўлур.

Асад (22.07 — 22.08) ойи фарзандлари учун бу ҳафта ички сафарга чиқиш, бошлиқлар ҳузурига кириш, талабаларга эса илмий ишларини устозларига топширишлари учун қулайлик туғилади. Оила иқтисоди билан боғлиқ молиявий жиҳат ва даромадлар унумли бўлур. Бундай муваффақиятлар бир меъёрда узоқроқ давом этиши учун мазкур шахсларнинг ёлғон гапирмасликлари ва хиёнат қилмасликлари матлубдир.

Сунбула (23.08 — 22.09) ойида таваллуд топганларга бу ҳафта омад келтиради. Ҳар ким ўз соҳасида яхши натижаларга эришади. Ишга эга бўлиш ниятида юрганлар мақсадларига етадилар. Кўп вақтлардан бери қилган орзу-умидлари рўёбга чиқади. Қувончли учрашувлар, ечимини топган муаммоларга эришилмоғи мумкин. Бунинг учун поклик, ҳалоллик кўп жиҳатдан фойдалидир.

Мезон (23.09 — 22.10) ойи фарзандларига бу ҳафта нохуш келиши кутилур. Шунинг учун бирон ишни бошламаган маъқулроқ. Шуғулланаётган илмий ишлари ва олаётган таҳсиллари давомида ҳийла зийраклик талаб қилинади. Акс ҳолда катта омадсизликка дучор бўлиш эҳтимоли бор .Ширинсузлик ва бировнинг ғийбатини қилмаслик билан омадсизликнинг олдини олиш мумкин. Айниқса, савдо ва молиявий ишларда ҳушёр бўлишни маслаҳат берамиз.

Ақраб (23.10 — 21.11) ойида туғилганлар учун ҳафтанинг аввалида бошларига кетма-кет бир неча қийинчилик ва нохушликлар тушиши кутилур. Хусусан, савдо-сотиқда катта камомад юз бериши, хизмат вазифасидан озод қилиниши мумкин. Лекин сабр қилинса ва Аллоҳнинг ўзига илтижо қилинса, иншооллоҳ, ҳаммаси изга тушиб кетади.

Қавс (22.11 — 21.12) ойида туғилганлар учун бу ҳафта нохушлик аралаш келиши кутилур. Хусусан, ҳафтанинг аввалида ишлар юришмаслиги ҳамда бир неча нохушликлар юз бериши эҳтимол қилинур. Ҳафта мобайнида пуллик ишларни, иш юзасидан сафарга чиқишни, тўй-ҳашамлар ўтказишни ҳамда шартнома ва битимлар тузиш тўхтатиб турилгани маъқул.

Жадди (22.12 — 19.01) ойида туғилганлар учун бу ҳафта оддий кунлардан иборат бўлиши кутилур. Деярли эсда қоладиган воқелар бўлмаслиги эҳтимол қилинур. Бу кунларда оилавий қариндош-уруғларни зиёрат қилиш жуда мароқли ўтиши кутилур. Ишлаб чиқариш, илмий иш ва дала ишлари билан шуғулланишлар ҳам иншооллоҳ, кўнгилдагидай натижалар беражак. Ҳафта давомида муштипар ота-оналарни эслаш, тирик бўлсалар уларнинг ризоликларини олиш, вафот этган бўлсалар уларнинг ҳақларига дуолар ва хайри-эҳсон қилиш кўп савобли бўлур. Валлоҳу Аълам.

ИШОНЧ

МУАССИС: ЎЗБЕКИСТОН КАСАБА УЮШМАЛАРИ ФЕДЕРАЦИЯСИ КЕНГАШИ

Бош муҳаррир Саидакром САИДВАЛИЕВ

Бош муҳаррир қабулхонаси — 56-25-36
Бош муҳаррир ўринбосари — 56-52-89
Масъул котиб — 56-52-78

БЎЛИМЛАР

Касаба уюшмалари ва мухбирлар билан ишлаш — 56-82-79. Социал адолат, иқтисодий ҳаёт, маданият, маънавият ва хатлар —56-87-78, 56-87-63. Ишлаб чиқариш ва хўжалик — 56-85-43

ВИЛОЯТ МУХБИРЛАРИ:

Андижонда — 5-23-10. Бухорода — 3-50-10. Гулистонда — 2-24-98. Жиззахда —3-82-18. Навоийда —3-41-99. Наманганда — 6-22-10. Нукусда — 2-44-46. Самарқандда — 35-64-22. Термизда — 2-70-07. Тошкентда — 56-82-79. Фарғонада — 24-58-43. Урганчда — 6-03-40. Қаршида — 5-33-71.

Муҳарририятга келган қўлёзмалар (2 оралиқда 5 бетдан ошмаслиги лозим) ва суратлар муаллифларга қайтарилмайди, фойдаланилмаган хатларга жавоб юборилмайди. Таҳририят воситачилик қилмайди. Мақолалардаги ҳамда реклама ва эълонлардаги фикр-мулоҳазалар, келтирилган факт ва рақамлар масъулияти муаллифлар ҳамда реклама ва эълон берувчилар зиммасидадир.

• Газета 1991 йил 21 мартдан чиқа бошлаган.
• Сешанба ва жума кунлари чоп этилади.
• Сотувда эркин нархда.

Манзилимиз: 700165, Тошкент шаҳри, «Правда Востока» кўчаси, 24-уй.

• Нашр кўрсаткичи: 64560; 64561.

Газетага 1994 йил 14 январда Ўзбекистон Давлат Матбуот қўмитаси томонидан 5 рақамли гувоҳнома берилган.

• IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди Офсет усулида босилди. Формати А-2, ҳажми 2 босма табоқ.